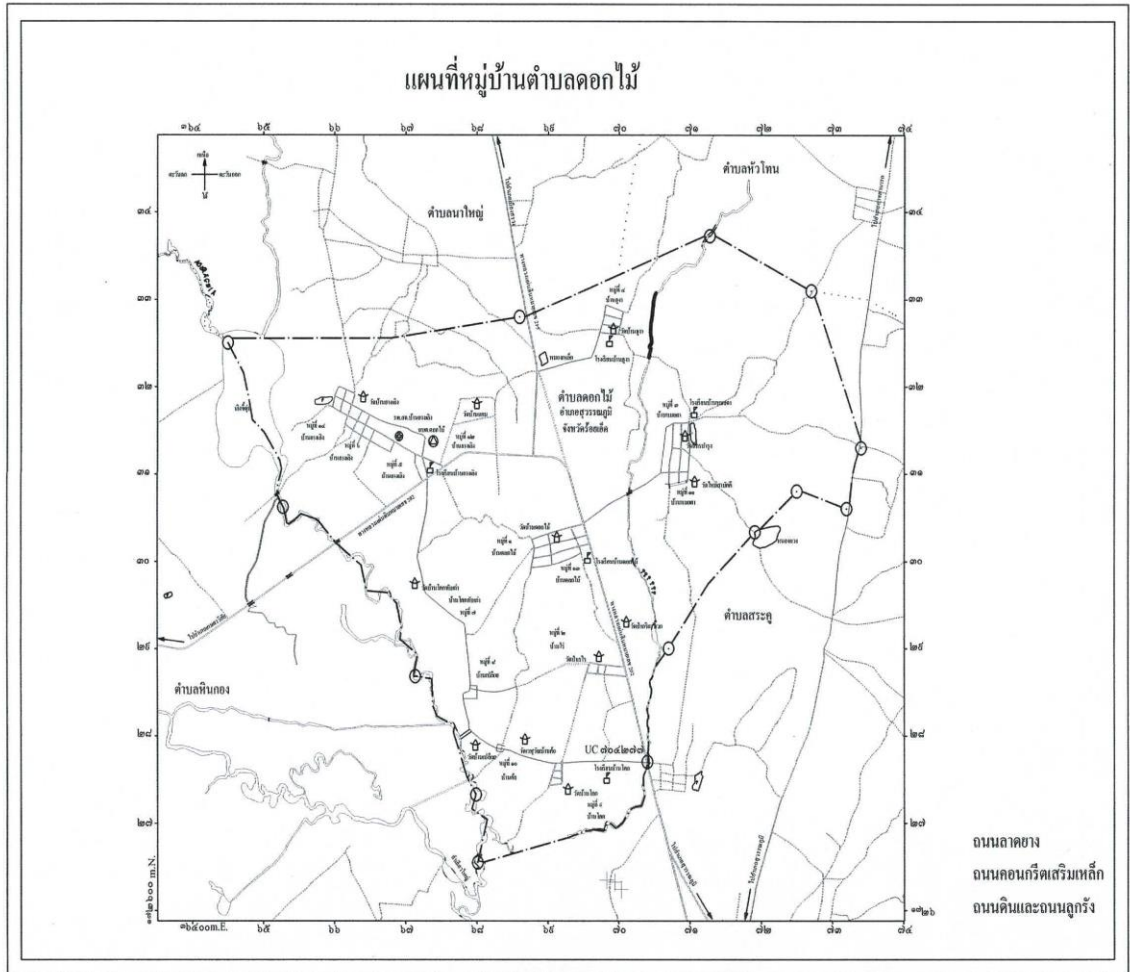

**แผนพัฒนาท้องถิ่น
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ของเทศบาลตำบลดอกลำไย**

ส่วนที่ ๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งของตำบลดอกลำไย

เทศบาลตำบลดอกลำไย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอสุวรรณภูมิห่างจากอำเภอประมาณ ๗ กิโลเมตร ระยะห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๕๒ กิโลเมตร การเดินทางไปอำเภอและจังหวัดมีความสะดวกสบายรวดเร็ว มีถนนลาดยางตลอดเส้นทาง ตำบลดอกลำไย มีเนื้อที่ประมาณ ๔๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๓๐,๖๒๕ ไร่

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลดอกลำไย มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จดเขตตำบล	นาใหญ่
ทิศใต้	จดเขตตำบล	หีนกอง
ทิศตะวันออก	จดเขตตำบล	สระสูงและหัวโทน
ทิศตะวันตก	จดเขตตำบล	หีนกอง

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ สภาพภูมิอากาศอยู่ในประเภทฝนเมืองร้อน สภาพภูมิอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ภายใต้อิทธิพลของภูมิอากาศแบบมรสุม ดังนั้นฤดูกาลต่างๆ จึงมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับลมมรสุมไปด้วย สามารถแบ่งฤดูกาล ออกเป็น ๔ แบบ คือ

(๑) ฤดูหนาว (ฤดูลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ) เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนถึงกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่มีอากาศหนาวที่สุดของปี

(๒) ฤดูร้อน เริ่มในเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นช่วงที่มีอากาศร้อนที่สุด โดยมีอากาศร้อนที่สุดเดือนเมษายน

(๓) ฤดูฝน (ฤดูลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้) เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเอนกันยายน ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย มีอิทธิพลอย่างมากโดยเฉพาะในเดือนกรกฎาคมทำให้ฝนตกครบคลุมทั่วประเทศ และเริ่มลดลงในเดือนกันยายน

(๔) ฤดูลมมรสุมในเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่จะเปลี่ยนแปลงจากฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เป็นมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภาคที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ก็ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมเช่นกันคือทำให้เกิดฤดูหนาวระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์มีอุณหภูมิเฉลี่ยราว ๑๓ - ๒๐ เซลเซียสระหว่างฤดูหนาวในภาคอีสานมีอากาศแห้งแล้งมากและไม่มีฝนตกเลย ทำให้สภาพแห้งแล้งที่สุดของปี ความแห้งแล้งเช่นนี้อาจติดต่อไปจนถึงต้นเดือนพฤษภาคม ซึ่งเข้าเขตฤดูฝนแล้ว โดยปกติฤดูฝนในภาคอีสานจะอยู่ในระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ในระหว่างนี้มักจะมีพายุดีเปรชชันที่เคลื่อนขึ้นมาจากทะเลจีนตอนใต้ ทำให้บางปีมีฝนตกหนักและมีพายุเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าปริมาณน้ำฝนส่วนใหญ่ในภาคได้มาจากพายุดีเปรชชัน

๑.๔ ลักษณะดิน

เป็นดินตะกอนแม่น้ำเก่าพบตามที่ราบขั้นบันได เป็นดินที่พบมากชนิดหนึ่งในภาคอีสาน เนื้อดินเป็นดินเหนียวและทรายว่ามีชั้นดินบางอินทรีย์วัตถุดินต่ำ ดินชนิดนี้ส่วนมากใช้ในการทำนาเช่นกัน ตัวอย่างของดินชนิดนี้ได้แก่ ดินชุดร้อยเอ็ด และดินชุดอื่น

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำตำบลดอกไม้ มีลำน้ำเสียว ไหลผ่านพื้นที่ส่วนกลางของจังหวัด ผ่านอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอเกษตรวิสัย และอำเภอสุวรรณภูมิ แล้วไหลลงสู่มแม่น้ำมูล ในเขตอำเภอโพธิ์ทราย ตำบลดอกไม้จึงมีน้ำธรรมชาติ ได้แก่ เลิงขี้ตุน วังอีชีว และสามารถทำการเกษตรได้ในฤดูแล้ง

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

ตำบลดอกไม้ ป่าส่วนใหญ่เป็นแบบป่าเต็ง-รัง หรือป่าโปร่งแล้ง ป่าชนิดนี้มักชอบอยู่ในลักษณะภูมิประเทศค่อนข้างแห้งแล้งมีฝนน้อยต่อปี มีฤดูแล้งแล้งนานหลายเดือน ไม้ยืนต้นที่สำคัญในป่าแบบนี้ ได้แก่ไม้เต็ง, รัง และมีทุ่งหญ้า ขึ้นรวมกันอยู่ด้วยเสมอ

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

๒.๑.๑ จำนวนหมู่บ้านในเขต ตำบลดอกไม้ ทั้งหมู่บ้าน ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
๑	ดอกไม้	นายวิเรียน สีตามา
๒	ไร่	นายชัยสิทธิ์ สาคร (กำนัน)
๓	หมอต้า	นายสมเกียรติ นามเมือง
๔	งูงา	นายประจักษ์ทิพย์ พันธุ์หินกอง
๕	ยางเลิง	นายศักดิ์ชัย ป้องสุข
๖	ยางเลิง	นายคุณ แสนทิพย์
๗	โคกทับเก่า	นางสาวภักธิยา ใจอินทร์
๘	เปลือย	นางจำรอง แสง
๙	โคก	นายนิธิวัฒน์ ร้านบ้านแพ้ว
๑๐	ค้อ	นายปิยะพงษ์ มะลิซ้อน
๑๑	หมอต้า	นายบรรจง โพธิ์สนาม
๑๒	ยางเลิง	นายบุษสา แรมไพร
๑๓	ดอกไม้	นายอรุณ เหล่าพินิจนันท์
๑๔	ยางเลิง	นายพิชัย ยมรัตน์

๒.๒ การเลือกตั้ง เทศบาลตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปเทศบาลตำบลมีฐานะเดิมเป็นสุขาภิบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การจัดตั้งเทศบาลตำบลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คนที่ราษฎรในเขตเทศบาลเลือกตั้งมาทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรเขตเทศบาล เทศบาลตำบลมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกู้ภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณสุขภิบาลและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ตามสมควร เทศบาลตำบลดอกไม้แบ่งออกเป็น ๒ เขต มีจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ดังนี้

เขต ๑ ได้แก่ บ้านดอกไม้ หมู่ที่ ๑ บ้านหมอต้า หมู่ที่ ๓ บ้านงูงา หมู่ที่ ๔ บ้านหมอต้า หมู่ที่ ๑๑ บ้านดอกไม้หมู่ที่ ๑๓

เขต ๒ ได้แก่ บ้านไร่ หมู่ที่ ๒ บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๕ บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๖ บ้านโคกทับเก่า หมู่ที่ ๗ บ้านเปลือย หมู่ที่ ๘ บ้านโคก หมู่ที่ ๙ บ้านค้อ หมู่ที่ ๑๐ บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๑๒ บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๑๔

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรและบ้าน ระดับตำบล ของตำบลดอกไม้ ประชากรทั้งสิ้น ๖,๑๒๙ คน มีความหนาแน่น เฉลี่ย ๑๒๕ คน/ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่	บ้าน	บ้านปกติ (หลัง)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมจำนวน ประชากร (คน)
๑	ดอกรไม้	๑๗๗	๒๖๗	๒๕๓	๕๒๐
๒	ไร่	๑๔๗	๒๒๔	๒๔๔	๔๖๘
๓	หมอตตา	๒๓๕	๔๐๑	๔๑๕	๘๑๖
๔	ภูเขา	๑๔๑	๒๔๙	๒๔๙	๔๙๘
๕	ยางเลิง	๑๗๒	๒๕๓	๒๕๖	๕๐๙
๖	ยางเลิง	๑๖๒	๒๔๕	๒๒๘	๕๒๗
๗	โคกทับเก่า	๖๗	๘๐	๙๙	๑๗๙
๘	เปลือย	๖๒	๑๐๓	๑๐๗	๒๑๐
๙	โคก	๑๑๗	๑๗๕	๑๖๕	๓๕๐
๑๐	ค้อ	๗๑	๑๔๓	๑๕๔	๒๙๗
๑๑	หมอตตา	๑๙๒	๓๗๙	๓๕๗	๗๓๖
๑๒	ยางเลิง	๑๓๗	๑๖๐	๑๗๖	๓๓๖
๑๓	ดอกรไม้	๒๒๔	๒๖๒	๒๙๑	๕๕๓
๑๔	ยางเลิง	๔๐	๖๘	๗๒	๑๔๐
รวม		๑,๙๔๔	๓,๐๐๙	๓,๑๒๐	๖,๑๒๙

* ข้อมูล ณ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๓.๒ ช่วงอายุและจำนวนประชากร จำแนกได้ ดังนี้

จำนวนประชากร (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี)			จำนวนประชากร (อายุต่ำไม่ต่ำกว่า๑๘-๖๐ปี)			จำนวนประชากร (อายุมากกว่า ๖๐ปี)			รวมจำนวน ประชากรทั้งสิ้น		
ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
๕๒๕	๔๕๙	๙๘๔	๑,๙๒๖	๑,๙๙๑	๓,๙๑๗	๕๕๘	๖๗๐	๑,๒๒๘	๓,๐๐๙	๓,๑๒๐	๖,๑๒๙

สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

- (๑) โรงเรียนประถมศึกษา ๕ แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑๔ แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๑ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ แห่ง
- ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ๑ แห่ง

๔.๒ สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน ๑ แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐

๔.๓ อาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมภายในตำบลไม่มี แต่มีการป้องกันโดยมีหน่วยให้บริการ ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่

- ศูนย์ อปพร. /กู้ภัย ๑ แห่ง
- รถบริการ การแพทย์ฉุกเฉิน (FR) ๑ คัน

๔.๕ ยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดทางเทศบาลตำบลดอกไม้ ได้ให้ความสำคัญในการป้องกัน และรณรงค์ให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด รู้ถึงโทษ พิษภัยของยาเสพติด และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

๔.๖ การสังคมสงเคราะห์

- ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ๑,๒๒๔ คน
- ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้พิการ ๑๘๗ คน
- ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ ๒๐ คน

๕. ระบบบริการพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

เทศบาลตำบลดอกไม้ตำบลดอกไม้ มีถนนติดต่อระหว่างหมู่บ้าน จำนวน ๖ สาย และถนนลาดยาง จำนวน ๒ สาย สภาพทางคมนาคมส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

๕.๒ การไฟฟ้า

เทศบาลตำบลดอกไม้ มีไฟฟ้าเข้าถึง ๑๔ หมู่บ้านและประชากรที่ใช้ไฟฟ้ามีจำนวน ๖,๑๒๙ คน

๕.๓ การประปา

ในเขตเทศบาลตำบลดอกไม้ มีประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๒ แห่ง ดังนี้

๑. บ้านดอกไม้ หมู่ที่ ๑ ประปาบาดาล
๒. บ้านไร่ หมู่ที่ ๒ ประปาบาดาล
๓. บ้านหมอต้า หมู่ที่ ๓ ประปาบาดาล
๔. บ้านงูงา หมู่ที่ ๔ ประปาบาดาล
๕. บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๕ ประปาบาดาลและประปาผิวดิน
๖. บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๖ ประปาผิวดิน
๗. บ้านโคกทับเก่า หมู่ที่ ๗ ประปาบาดาล
๘. บ้านเปลือย หมู่ที่ ๘ ประปาบาดาล
๙. บ้านโคก หมู่ที่ ๙ ประปาบาดาล
๑๐. บ้านค้อ หมู่ที่ ๑๐ ประปาบาดาล
๑๑. บ้านหมอต้า หมู่ที่ ๑๑ ประปาบาดาล
๑๒. บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๑๒ ประปาบาดาล
๑๓. บ้านดอกไม้ หมู่ที่ ๑๓ ประปาบาดาล
๑๔. บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๑๔ ประปาผิวดินและประปาบาดาล

๕.๔. ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

บริการต่าง ๆ ที่ไปรษณีย์อำเภอสุวรรณภูมิ เปิดให้บริการแก่ประชาชนได้ใช้ ได้แก่ บริการรับส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น จดหมาย ไปรษณีย์บัตร จดหมายอากาศ สิ่งตีพิมพ์ พัสดุไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งแยกบริการไว้หลายระดับ และคิดค่าบริการแตกต่างกัน เช่น ไปรษณีย์ธรรมดา ไปรษณีย์ด่วน ถึงที่หมาย

เร็วขึ้น ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (Express Mail Service, EMS) ถึงที่หมายเร็วและมีการบันทึกขั้นตอนต่าง ๆ จากต้นทางจนถึงผู้รับ ป้องกันไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย ไปรษณีย์ลงทะเบียน (registered mail) มีการบันทึกป้องกันไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหายไปรษณีย์รับประกัน มีการรับประกันและจ่ายเงินชดเชยกรณีทีไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย ไปรษณีย์ตอบรับ เมื่อจดหมายถึงผู้รับ ไปรษณีย์ปลายทางจะส่งใบเซ็นรับย้อนกลับไปยังผู้ส่ง พัสดุเรียกเก็บเงินปลายทาง บริการด้านการเงิน ได้แก่ การส่งธนาณัติ ตัวแลกเงินไปรษณีย์ บริการโทรเลข สำหรับประเทศไทย ปัจจุบันรับผิดชอบโดย บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด หลังจากการแปรรูปการสื่อสารแห่งประเทศไทย นอกเหนือจากนี้ บริการอื่น ๆ ที่อาจมี เช่น บริการให้เช่า ตู้ ปณ. บริการโทรศัพท์ทางไกล อินเทอร์เน็ต บริการรับชำระเงิน จำหน่ายแสตมป์ เครื่องเขียนของการไปรษณีย์ และสิ่งสะสมอื่น ๆ

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ในเขตตำบลดอกไม้มีลักษณะทำการเกษตรแบบยังชีพ เป็นส่วนมาก คือทำการเกษตรเพื่อที่จะนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือนของตน เช่น ปลูกข้าวไว้กิน ปลูกผักไว้กิน เป็นต้น การเกษตรส่วนใหญ่จะเน้นที่ การทำนา เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการทำนายังคงใช้แรงงานจากคนและเครื่องจักรกลการเกษตร บริเวณปลูกข้าวที่สำคัญคือเป็นที่ราบลุ่ม เกษตรกรยังมีการใช้แรงงานไม่เต็มที่ตลอดปี ในช่วงฤดูแล้งเป็นช่วงที่ทำงานไม่เต็มที่มากที่สุด เลี้ยงต้องย้ายเข้ากรุงเพื่อไปทำงานที่นั่นแทน

๖.๒ การประมง

ในตำบลดอกไม้ มีการทำประมงน้ำจืดส่วนใหญ่จะอยู่ในหมู่บ้านที่ติดลำน้ำเสียว และติดอ่างเก็บน้ำเลิงซู้ตัน ได้แก่ บ้านโคก หมู่ที่ ๙ บ้านค้อ หมู่ที่ ๑๐ บ้านเปลือย หมู่ที่ ๘ บ้านโคกทับเก่า หมู่ที่ ๗ บ้านยางเลิง หมู่ที่ ๕,๖,๑๒,๑๔ ได้ทำการประมงตลอดทั้งปี สัตว์น้ำที่หาได้ ได้แก่ ปลาช่อน ปลาดุก ปลาหมอ ปลาชะโด เป็นต้น

๖.๓ การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในตำบลดอกไม้ ส่วนมากจะเลี้ยงกันโดยไม่เป็นระบบ ทุกอย่างจะพึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงปลาก็จะปล่อยปลาตามบ่อที่อยู่ในทุ่งนาไม่มีการให้อาหารปลา จะจับปลาอีกทีก็หลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จ ส่วน วัว ควายที่เลี้ยงกันโดยปล่อยเลี้ยงตามทุ่งนา แต่ทั้งหมดนี้มันก็คือวิถีชีวิตของคนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสืบทอดต่อกันมาอาจจะมิตั้งข้อดีและข้อเสีย การเลี้ยงไก่ในชนบท เป็นการเลี้ยงไก่พื้นเมืองรายย่อย หรือการเลี้ยงแบบหลังบ้าน เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนหรือเป็นรายได้เสริม โดยทั่วไปจะเลี้ยงกันรายละ ๑๐-๒๐ ตัว หรือในบางรายอาจจะเลี้ยงเป็นรายได้หลักของครอบครัวก็ได้แต่ก็มีเป็นจำนวนน้อย การเลี้ยงไก่มักจะเลี้ยงกันแทบทุกครัวเรือน ซึ่งการเลี้ยงอาจจะมิตั้งวัตถุประสงค์ คือใช้เนื้อเป็นอาหารและเลี้ยงไก่เพื่อการพนันหรือไก่ชน โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรขาดแคลนทุนทรัพย์หรือไม่เห็นความสำคัญในการที่จะลงทุนสร้างคอกที่ดี อาจจะทำเล้าเล็ก ๆ ไว้ข้างบ้านหรือใต้ถุนบ้าน เพื่อให้ไก่เข้านอนตอนกลางคืน หรือไก่อาจจะนอนบริเวณคอกสัตว์ (คอกโคหรือกระบือ) หรือบางแห่งอาจจะนอนบนต้นไม้ ไก่เหล่านี้จะไม่เชื่อง จับได้ยาก ถ้าต้องการจะจับ มักจะต้องจับในตอนกลางคืนเมื่อไก่นอน

๖.๔ การบริการ

การบริการในเขตตำบลดอกไม้ มีการบริการที่สำคัญหลายรูปแบบ ทั้งด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน สุขภาพอนามัย สถานศึกษา และด้านสาธารณสุขประเภทต่าง ๆ ดังนี้

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	๑	แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน	๑	แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา	๕	แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	๑๔	แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	๑	แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๓	แห่ง
- ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๑	แห่ง
- ปิมน้ำมัน	๓	แห่ง
- ปิมน้ำแก๊ส (L P G)	๒	แห่ง
- โรงสี	๒๓	แห่ง

๗. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๗.๑ การนับถือศาสนา

ประชาชนตำบลดอกไม้ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน ๑๕ แห่ง

ดังนี้

(๑) วัดบ้านดอกไม้	หมู่ที่ ๑
(๒) วัดบ้านไร่	หมู่ที่ ๒
(๓) วัดนิกรบำรุง	หมู่ที่ ๓
(๔) วัดบ้านงูา	หมู่ที่ ๔
(๕) วัดใต้โพธิ์ทอง	หมู่ที่ ๕
(๖) วัดสว่างอารมณ์	หมู่ที่ ๖
(๗) วัดบ้านโคกทับเก่า	หมู่ที่ ๗
(๘) วัดบ้านเปลือย	หมู่ที่ ๘
(๙) วัดบ้านโคก	หมู่ที่ ๙
(๑๐) วัดบ้านค้อ	หมู่ที่ ๑๐
(๑๑) วัดใหม่สามัคคี	หมู่ที่ ๑๑
(๑๒) วัดป่าดงบ้านแคน	หมู่ที่ ๑๒
(๑๓) วัดป่ากิริยาวิเวก(สำนักสงฆ์)	หมู่ที่ ๒
(๑๔) สำนักสงฆ์(วัดป่าดุมลัว)	หมู่ที่ ๑
(๑๕) สำนักสงฆ์ดงชมภู	หมู่ที่ ๓
(๑๖) สำนักสงฆ์ (วัดป่าพลังบุญ)	หมู่ที่ ๔

ในตำบลนอกจากนี้ยังมีความเชื่อต่อการดำเนินชีวิตที่มีความผาสุกและเจริญรุ่งเรืองเกิดขึ้นแก่ครอบครัวและบ้านเมืองก็ต้องการประกอบพิธีกรรม มีการเซ่นสรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย และร่วมทำบุญตามประเพณีทางพุทธศาสนาด้วยทุกๆเดือนในรอบปีนั้นมีการจัดงานบุญพื้นบ้านประเพณีพื้นเมืองกันเป็นประจำ จึงได้ถือเป็นประเพณี ๑๒ เดือนเรียกกันว่า “ฮีตสิบสอง” ถือกันว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาถึงปัจจุบันคติความเชื่อในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจต่อการดำรงชีวิตชาวอีสาน

๗.๒ ประเพณีและงานประจำปี

คติความเชื่อในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตำบลดอกไม้ที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจต่อการดำรงชีวิตชาวอีสานจึงมีงานบุญพื้นบ้านมากมายจนได้ชื่อว่าเป็นภูมิภาคที่มีงานประเพณีพื้นบ้านมากที่สุดในประเทศ

ฮีตสิบสองเดือนหรือประเพณีสิบสองเดือนนั้น ชาวอีสานร่วมกันประกอบพิธีนับแต่ต้นปี คือ

เดือนอ้าย หรือเดือนเจียง “งานบุญเข้ากรรม” มีงานบุญดอกฝ้าย (นำฝ้ายห่มหนาวไปถวายสงฆ์) ประเพณีเส็งกลอง ทำลานตี(ลานนวดข้าว)ทำปลาแดก (ทำปลาร้าไว้เป็นอาหาร) เกี่ยวข้าวในนา เล่นว่าว ชักว่าวสนุ นิมนต์พระสงฆ์เข้าประวาสกรรมตามประเพณีนั้นมีการทำบุญทางศาสนาเพื่ออนิสงฆ์ทดแทนบุญคุณต่อบรรพบุรุษ ชาวบ้านเลี้ยงผีแถน ผีบรรพบุรุษ มีการตระเตรียมเก็บสะสมข้าวปลาอาหารไว้กินในยามแล้ง

เดือนยี่ “งานบุญคุณลาน” ทำบุญที่วัด พระสงฆ์เทศน์เรื่องแม่โพสพ ทำพิธีปลงข้าวในลอมและพาดข้าวในลาน ขนข้าวเปลือกขึ้นเล้า (ยั้งฉาง)

นับเป็นความเชื่อในการบำรุงขวัญและสิริมงคลทางเกษตรกรรม มีทั้งทำบุญที่วัดและบางครั้งทกบุญที่ลานนวดข้าว เมื่อขนข้าวใส่ยุ้งแล้วมักไปทำบุญที่วัด

เดือนสาม “บุญข้าวจี” มีพิธีเลี้ยงลาตาแฮก (พระภูมินา) เพราะขนข้าวขึ้นยุ้งแล้ว งานเอ็นขวัญข้าวหรือกู่ขวัญข้าว เพ็ญเดือนสามทำบุญข้าวจีตอนเย็นทำมาฆบูชา ลงเซ็นฝ้ายหาหัวพัน (ไม้เชื้อเพลิงลำไม้ไผ่ตายหัว กิ่งไม้แห้ง-พิน) ตามประเพณีหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวใส่ยุ้งแล้ว มีการทำบุญเช่น สรวงบูชาเจ้าที่นา ซึ่งชาวอีสานเรียกว่าตาแฮก และทำบุญแผ่ส่วนกุศลให้ผีปู่ตายาย อันเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ โดยการทำข้าวจี(ข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนสอดไส้น้ำตาลหรือน้ำอ้อยชุบไขขี้จันเหลือง) นำไปถวายพระพร้อมอาหารคาวหวานอื่นๆ

เดือนสี่ “บุญพระเวส” (อ่านออกเสียงพระ-เวด) มีงานบุญพระเวส (ฟังเทศน์มหาชาติ) แห่งพระอุคุตต์ตั้งศาลเพียงตา ทำบุญแจกข้าวอุทิศให้ผู้ตาย (บุญเปตพลี) ประเพณีเทศน์มหาชาติเหมือนกับประเพณีภาคอื่นๆ ด้วย เป็นงานบุญทางพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติทำบุญถวายภัตตาหารแล้วตอนบ่ายฟังเทศน์ เรื่องเวสสันดรชาดก ตามประเพณีวัดติดต่อกัน ๒-๓ วันแล้วแต่กำหนดในช่วงที่จัดงานมีการแห่พระอุคุตต์เพื่อขอให้บันดาลให้ฝนตกด้วย

เดือนห้า “บุญสงฆ์น้ำ” หรือเทศกาลสงกรานต์ ชาวอีสานเรียกกันว่า “สังขานต์” ตามประเพณีจัดงานสงกรานต์นั้น บางแห่งจัดกัน ๓ วัน บางแห่ง ๗ วัน แล้วแต่กำหนดมีการทำบุญถวายภัตตาหารคาวหวาน หรือถวายจันทน์เข้า-เพลตลอดเทศกาล ตอนบ่ายมีสงฆ์น้ำพระ รดน้ำผู้ใหญ่ผู้เฒ่าก่อเจดีย์ทราย

เดือนหก “บุญบั้งไฟ” บางแห่งเรียก “บุญวิสาขบูชา” มีงานบุญบั้งไฟ (บุญขอฝน) บุญวิสาขบูชาวันเพ็ญเดือนหกเกือบตลอดเดือนหกนี้ ชาวอีสานจัดงานบุญบั้งไฟ จัดวันใดแล้วแต่คณะกรรมการหมู่บ้าน กำหนดถือเป็นการทำบุญบูชาแถน (เทวดา) เพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและความอุดมสมบูรณ์ของข้าวปลาอาหารในปีต่อไปครั้นวันเพ็ญหก เป็นงานบุญวิสาขบูชาประเพณีสำคัญทางพุทธศาสนา มีการทำบุญฟังเทศน์และเวียนเทียนเพื่อผลแห่งอานิสงส์ในภพหน้า

เดือนเจ็ด “บุญข้าฮะ” มีพิธีเลี้ยงตาแฮก ปู่ตา หลักเมือง งานบุญเบิกบ้านเบิกเมือง งานเข้านาคเพื่อบวชนาคคติความเชื่อหลังจากหว่านข้าวกล้าดำนาเสร็จ มีการทำพิธีเช่นสรวงเจ้าที่นา เพื่อความเป็นสิริมงคลให้ข้าวกล้าในนางงอกงาม บ้านที่กุลบุตรมีงานอุปสมบททดแทนบุญคุณบิดามารดาและเตรียมเข้ากรรมในพรรษา

เดือนแปด “งานบุญเข้าพรรษา” มีพิธีหล่อเทียนพรรษางานบุญเทศกาลเข้าพรรษาแต่ละหมู่บ้านช่วยกันหล่อเทียนพรรษา ประดับให้สวยงาม จัดขบวนแห่เพื่อนำไปถวายเป็นพุทธบูชา มีการ

ทำบุญถวายภัตตาหาร เครื่องไทยทานและผ้าอาบน้ำฝน เพื่อพระสงฆ์จะได้นำไปใช้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา

เดือนเก้า “บุญข้าวประดับดิน” จัดงานวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ นับแต่เข้ามิด ชาวบ้านจัดอาหารคาวหวาน หมากพลูหรือใส่กระทงเล็กๆ นำไปวางไว้ตามลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ช้างพระอุโบสถ เพื่อเป็นการให้ทานแก่เปรตหรือวิญญาณที่ตกทุกข์ได้ยากตอนสายมีการทำบุญที่วัด ฟังเทศน์เป็นอนานิสงส์

เดือนสิบ “บุญข้าวสาก” ข้าวสากหมายถึงการกวณกระยาสารท คล้ายงานบุญสลากภัตในภาคกลาง จัดงานวันเพ็ญเดือน ๑๐ นำสำหรับคาวหวานพร้อมกับข้าวสาก(กระยาสารท)ไปทำบุญที่วัดถวายผ้าอาบน้ำฝนและเครื่องไทยทาน แต่ก่อนที่จะถวายนั้นจะทำสลากติดไว้ พระสงฆ์องค์ใดจับสลากได้ก็ได้รับถวายจากเจ้าของสำรับนั้น ตอนบ่ายฟังเทศน์เป็นอนานิสงส์

เดือนสิบเอ็ด “บุญออกพรรษา” มีพิธีถวายผ้าห่มหนาวในวันเพ็ญ มีงานบุญตักบาตรเทโว พิธีกวณข้าวทิพย์ พิธีลอยเรือไฟนับเป็นช่วงที่จัดงานใหญ่กันเกือบตลอดเดือน นับแต่วันเพ็ญ มีการถวายผ้าห่มหนาวแต่พระพุทธรูปพระสงฆ์ วันแรม ๑ ค่ำ งานบุญตักบาตรเทโว ตอนเย็นวันขึ้น ๑๔ ค่ำ มีพิธีกวณข้าวทิพย์ มีงานช่วงเฮือ (แข่งเรือ) ในวันเพ็ญมีงานแห่ปราสาทผึ้ง พิธีลอย “เฮือไฟ” (ไหลเรือไฟ) เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา มีทั้งงานบุญกุศลและสนุกสนานรื่นเริง

เดือนสิบสอง “บุญกฐิน” ทำบุญข้าวเม่าพิธีถวายกฐินเมื่อถึงวันเพ็ญจัดทำข้าวเม่า(ข้าวใหม่) นำไปถวายพระ พร้อมสำหรับคาวหวานขึ้นตอนบ่ายฟังเทศน์เป็นอนานิสงส์จัดพิธีทอดกฐินตามวัดที่จองกฐินไว้

๗.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาล้าน

ประชาชนตำบลดอกไม้พูดภาษาไทยสำเนียงอีสานซึ่งมีความแตกต่างกันด้านสำเนียงในแต่ละท้องที่ หรือพูดภาษาท้องถิ่นของตนเองที่มีมากมายหลายภาษา ภาษาไทยถิ่นอีสาน เป็นภาษาท้องถิ่นที่ใช้พูดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๘. ทรัพยากรธรรมชาติ

๘.๑ น้ำ

ตำบลดอกไม้ มีลำน้ำเสียว ไหลผ่านพื้นที่ส่วนกลางของจังหวัด ผ่านอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอเกษตรวิสัย และอำเภอสวรรณภูมิ แล้วไหลลงสู่น้ำมูล ในเขตอำเภอพนทวาย ตำบลดอกไม้จึงมีน้ำธรรมชาติ ได้แก่ เลิงชีตุน วังอีชีว และสามารถทำการเกษตรได้ในฤดูแล้ง

๘.๒ ป่าไม้

ตำบลดอกไม้ ป่าส่วนใหญ่เป็นแบบป่าเต็ง-รัง หรือป่าโปร่งแล้ง ป่าชนิดนี้มีมักขบอยู่ในลักษณะภูมิประเทศค่อนข้างแห้งแล้งมีฝนน้อยต่อปี มีฤดูแล้งแล้งนานหลายเดือน ไม้ยืนต้นที่สำคัญในป่าแบบนี้ ได้แก่ ไม้เต็ง, รังและมีพุ่มหญ้า ขึ้นรวมกันอยู่ด้วยเสมอ

ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนากองคกรปกครองส่วนท้องถิ่น

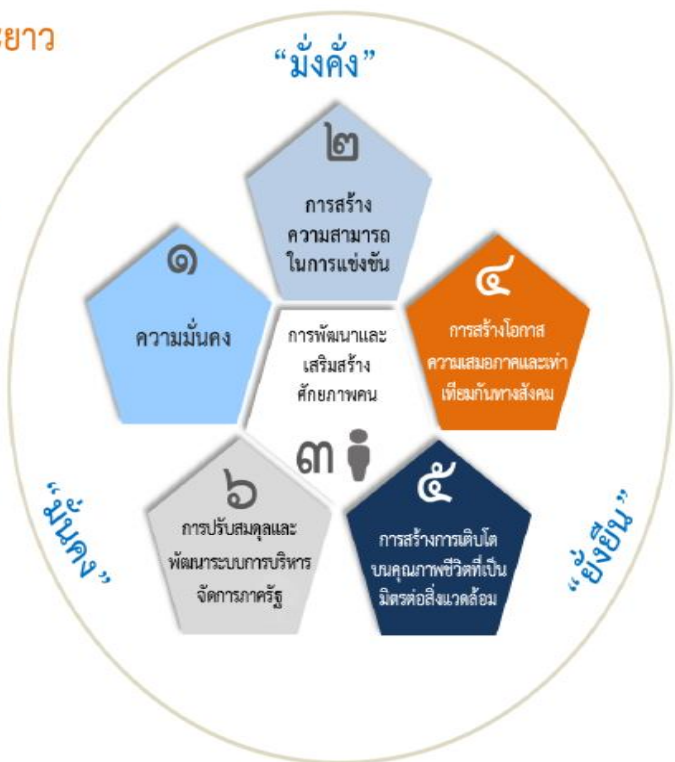
๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลมีความสัมพันธ์กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมุ่งเน้นเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการการเสนอร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติต่อที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ โดยร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) สรุปย่อได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
 นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
 และตอบสนองต่อการบรรลุ
 ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต
 สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้าง
 ความสุขของคนไทย **สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ**
เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติกับแผนในระดับต่างๆ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๘๐)

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

(๑) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศ

(๓) การป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๔) การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

(๕) การพัฒนาระบบกลไกมาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ

(๖) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศและกองทัพ

(๗) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลรวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พลังงานและน้ำ

(๘) การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดสู่แนวระนาบมากขึ้น

๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

(๑) สมรรถนะทางเศรษฐกิจได้แก่รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น ส่งเสริมการค้า และการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนและพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้าเพื่อเป็นศูนย์กลางการค้า และได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพิ่มขึ้น

(๒) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการภาคเกษตรได้แก่เสริมสร้างฐานการผลิตการเกษตร ให้เข้มแข็ง และยั่งยืนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขันและส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่รูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรวมกลุ่ม เกษตรกรในการพัฒนาอาชีพที่เข้มแข็งภาคอุตสาหกรรมพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ได้แก่ พัฒนาอุตสาหกรรม ส่งออกที่มีศักยภาพสูงสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการไทยและพัฒนา อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในอนาคตเป็น ต้นและภาคบริการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์ ประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการ สุขภาพและส่งเสริมธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ

(๓) พัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของ ผู้ประกอบการ ไทยพัฒนาและยกระดับผลิตภาพแรงงานเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากลยกระดับศักยภาพของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ไทยให้ก้าว ไกลสู่สากลและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร

(๔) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง โดยพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน พัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พัฒนาระบบเมืองศูนย์กลาง ความเจริญของประเทศและพัฒนา คลัสเตอร์อุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนประเทศ

(๕) การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงานระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารและการวิจัยและพัฒนา

(๖) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา กับ ประเทศในอนุ ภูมิภาค ภูมิภาคและ นานาประเทศ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจส่งเสริมความ

ร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน อาหาร สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัย พิบัติส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้ประสานประโยชน์ในการเชื่อมโยงและสร้างความสมดุลของความสัมพันธ์ของประเทศ ไทยและกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจต่างๆ เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในองค์การระหว่างประเทศในการ ผลักดันการพัฒนาในอนุภูมิภาคและภูมิภาค สนับสนุนการเปิดการค้าเสรีและสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศต่อ ส่วนต่างๆและสาธารณชนไทย

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

(๑) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศโดย พัฒนาเริ่มตั้งแต่ในครรภ์และต่อเนื่องไปตลอดชีวิต

(๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

(๓) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี

(๔) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

(๑) การสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

(๒) การพัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ

(๓) การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย

(๔) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็ง ของชุมชน

(๕) การพัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๑) การจัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

(๒) การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการ บริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ

(๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจ

(๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๖) การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

(๑) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

(๒) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ

(๓) การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีขนาดที่ เหมาะสม

(๔) การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ

(๕) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติ ราชการ

(๖) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๗) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจน พัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มี หน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้มีศักยภาพ

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒

๑. กรอบแนวคิดและหลักการ ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ประเทศไทย จะ ยังคงประสบภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและ ภายนอกประเทศ อาทิกระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรีความท้าทาย

ของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสถานการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิตความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ทำให้การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงจำเป็นต้องยึด กรอบแนวคิดและหลักการในการวางแผนที่สำคัญ ดังนี้ (๑) การน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง (๒) คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดการปฏิรูปประเทศ และ (๔) การพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๒. สถานะของประเทศ

๒.๑ ด้านเศรษฐกิจ

๒.๑.๑ ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เริ่มแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการขยายตัว ทางเศรษฐกิจ แม้ว่าเศรษฐกิจของไทยในระยะที่ผ่านมา (ยกเว้นช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ปี๒๕๔๐-๒๕๔๑) จะ ขยายตัวได้ดีเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๕ ต่อปีจนทำให้รายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ในปี๒๕๕๗ มาอยู่ที่ ประมาณ ๑๙๖,๒๔๐ บาท หรือประมาณ ๖,๐๔๑ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อคนต่อปี ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้ขยับฐานะขึ้นมาเป็น ประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง (Upper Middle Income Country) แต่ในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมาการขยายตัวทาง เศรษฐกิจชะลอตัวลงและมีความผันผวน โดยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๓.๒ ชะลอจากร้อยละ๕.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ซึ่งต่ำกว่าศักยภาพของระบบเศรษฐกิจและต่ำกว่าระดับที่จะทำให้ประเทศไทยหลุดจากกับดักประเทศรายได้ ปานกลางในระยะเวลาดังกล่าว โดยสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งมาจากการชะลอตัวของการลงทุนโดยรวมอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จาก สัดส่วนการลงทุนรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ลดลง จากร้อยละ ๔๑.๓ ในช่วงปี๒๕๓๔ - ๒๕๓๙ เป็นร้อยละ๒๕.๕ ในช่วงปี๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ นอกจากนี้เมื่อเทียบกับประเทศ อื่นๆ ในภูมิภาค จะพบว่าอัตราการขยายตัวของการลงทุนของไทย โดยเฉลี่ยในช่วงปี๒๕๔๓ - ๒๕๕๗ อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๔.๙ ต่ำกว่าสิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งมีระดับการพัฒนาที่สูงกว่าไทย

๒.๑.๒ การปรับโครงสร้างการผลิตสู่ประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง แต่ความสามารถในการแข่งขัน เริ่มลดลง โครงสร้างการผลิตของไทยได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น (สัดส่วน ของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในปี๒๕๓๓ ที่ระดับร้อยละ ๙.๙ ๒๕.๔ และ๖๔.๗ เป็นร้อยละ ๗.๒ ๒๘.๕ และ ๖๔.๓ ในปี๒๕๕๗ ตามลำดับ) โดยภาคอุตสาหกรรมได้มีการส่งสมองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการ พัฒนาจากอุตสาหกรรมขั้นปฐมภายใต้การบริหารจัดการของเงินทุนต่างชาติมาเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐาน (Supporting Industry) และอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีสูงขึ้นภายใต้เครือข่ายของบริษัทแม่ในต่างชาติและของนักลงทุนไทยที่มี สัดส่วนสูงขึ้น จนประเทศไทยกลายเป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูง ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจาก ภาคเกษตรไปยังภาคอุตสาหกรรมและบริการที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่า ทำให้ผลิตภาพแรงงานในระยะที่ผ่านมา ยังเพิ่มในระดับที่น่าพอใจแต่การชะลอตัวของกำลังแรงงานและการเพิ่มผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงานเป็นไป อย่างล่าช้า ประกอบกับผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (Total Factor Productivity : TFP) ที่ลดลงทำให้ ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในระยะหลังลดลงซึ่งสะท้อนมาที่ปริมาณการส่งออกรวมขยายตัวช้าลง จากร้อยละ ๙.๗ ต่อปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๑ ในช่วง ๓ ปีของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗)

๒.๑.๓ ผลิตภาพการผลิตของปัจจัยการผลิตรวม (TFP) ยังคงอยู่ในระดับต่ำทำให้ขาดพลังในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งต้องอาศัยการผลิตที่มี เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็นของตนเองมากขึ้น แม้ว่าการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตรวมในช่วงก่อน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ จะอยู่ในระดับที่น่าพอใจก็ตาม แต่มีแนวโน้มลดลงในระยะ ๘ ปีที่ผ่านมา และยังมีมูลค่าต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศที่เริ่มพัฒนาประเทศในช่วงเวลาเดียวกันและสามารถยกระดับการพัฒนาประเทศเข้าสู่การเป็น ประเทศรายได้สูงในช่วงก่อนหน้า ทั้งนี้การขยายตัวของผลิตภาพการผลิตรวม ลดลงจากร้อยละ ๓.๓๒ ในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๒.๐๕ ในช่วงครั้งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเพิ่มการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ และเพิ่มแรงขับเคลื่อนจากผลิตภาพการผลิตของปัจจัยแรงงาน

๒.๑.๔ การลดลงของความแข็งแกร่งด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจจะเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาเชิง โครงสร้าง การรองรับเงื่อนไขในระบบเศรษฐกิจโลก และการดำเนินนโยบายและการบริหารจัดการเศรษฐกิจในอนาคต แม้ว่าเศรษฐกิจไทยจะประสบปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจรุนแรงถึงสองครั้งในปี ๒๕๒๔ และ ๒๕๔๐ แต่การให้ความสำคัญ กับการรักษาวินัยทางการเงินและการคลังทำให้เสถียรภาพของเศรษฐกิจไทยอยู่ในเกณฑ์ที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะเมื่อเทียบ กับประเทศที่มีระดับการพัฒนาในระดับใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นจุดแข็งของเศรษฐกิจ ไทยและเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่องเริ่มมีสัญญาณที่จะเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวทาง เศรษฐกิจในระยะยาวมากขึ้น โดยเฉพาะหนี้สาธารณะซึ่งเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๙ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นร้อยละ ๔๒.๒ ในช่วง ๓ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้จะอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังแต่มีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นจากผลของการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นในระยะที่ผ่านมาและจะเป็นข้อจำกัดต่อการใช้จ่ายมาตรการ ทางการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการพัฒนาศักยภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

๒.๑.๕ อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมยังปรับตัวดีขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากต่างประเทศมี พลังการขับเคลื่อนมากกว่าไทย และประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์การแข่งขันที่อยู่ตรงกลางระหว่างประเทศที่มีความ ได้เปรียบด้านต้นทุนแรงงานและการผลิต และประเทศที่มีความก้าวหน้าและความสามารถในการแข่งขันทาง นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์โดยในปีพ.ศ. ๒๕๕๗ WEF (World Economic Forum) ได้จัดอันดับความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๓๑ จาก ๑๔๔ ประเทศ และในปีพ.ศ. ๒๕๕๗ IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับไว้ที่ ๓๐ จาก ๖๑ ประเทศชั้นนำ ในขณะที่ผลการวิจัย ประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจประจำปี ๒๕๕๘ หรือ Ease of Doing Business ๒๐๑๕ ซึ่ง ดำเนินการโดยธนาคารโลกนั้น ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ ๒๖ จาก ๑๘๙ ประเทศทั่วโลก

๒.๑.๖ สถานการณ์การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ ได้รับการยกระดับดีขึ้นจากการผนึกกำลังของหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรม และเชื่อมโยงให้เกิด ความมั่นใจของภาคธุรกิจเอกชน แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง โดยในปี ๒๕๕๗ อันดับความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ที่ ๔๗ และด้านเทคโนโลยีที่ ๔๔ จาก ๖๑ ประเทศที่จัด อันดับโดย IMD ลดลงเมื่อเทียบกับอันดับที่ ๓๗ และ ๔๓ ตามลำดับในปี ๒๕๕๑ และตลอดช่วงระยะเวลา ๑๔ ปีที่ผ่านมา (๒๕๔๓-๒๕๕๖) ค่าเฉลี่ยการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP ยังคงอยู่ในระดับร้อยละ ๐.๒๗ ต่อ GDP โดยในปี ๒๕๕๖ (ข้อมูลล่าสุด) ประเทศไทยมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๐.๔๘ ต่อ GDP โดยเป็นการ ลงทุนวิจัยและพัฒนา

จากภาครัฐประมาณร้อยละ ๕๓ และจากภาคเอกชนประมาณร้อยละ ๔๗ ขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย มีค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาอยู่ที่ร้อยละ ๔.๐๓, ๓.๓๕ , ๒.๗๙, และ ๒.๒๗ ต่อ GDP ในปี ๒๕๕๕ ตามลำดับขณะเดียวกันบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศยังมี จำนวนไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า โดยในปี ๒๕๕๖ บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา มีจำนวน ๑๑ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ พัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ระดับ ๒๐-๓๐ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน

๒.๑.๗ สถานการณ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานยังคงมีปัญหาในหลายๆด้าน ประกอบด้วยรูปแบบการขนส่งยังไม่ สามารถปรับเปลี่ยนจากทางถนนเป็นทางน้ำและทางรางได้ตามเป้าหมายและยังขาดการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ การบริหารจัดการกิจการประปายังขาดเอกภาพ การให้บริการน้ำประปายังกระจุก ในเขตนครหลวงและเขตเมืองหลักในภูมิภาค และมีแหล่งน้ำดิบไม่เพียงพอการให้บริการ ICT ยังไม่ทั่วถึง กระจุกตัวอยู่ในเมืองและมีราคาค่อนข้างสูง ประสิทธิภาพการใช้ พลังงานของประเทศมีแนวโน้มลดลง เล็กน้อยและยังคงเผชิญกับความเสี่ยงด้านความมั่นคงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงานและ ICT อยู่ในระดับต่ำและมี ข้อจำกัดยังไม่สามารถพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ด้านบุคลากรและการ บริหารจัดการ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานยังขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญาการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์การรักษาความปลอดภัยและข้อ จำกัดต่อการทำธุรกิจใหม่และการประกอบกิจการในต่างประเทศตลอดจนบุคลากรด้านโลจิสติกส์ยังขาด ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ที่ตรงต่อความต้องการของ อุตสาหกรรมเช่น ความรู้ด้านภาษาความรู้ด้าน เทคโนโลยีและความรู้ในการดำเนินธุรกิจต่างประเทศ เป็นต้น

๒.๒ ด้านสังคม

๒.๒.๑ โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย แต่ยังคงมีปัญหาทั้งใน เชิง ปริมาณ และคุณภาพของประชากรในทุกช่วงวัย เนื่องจากปัจจัยหลักๆ ได้แก่

(๑) ประชากรวัยเด็กของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว มีพัฒนาการไม่สมวัยและการ ตั้งครรภ์ใน กลุ่มวัยรุ่นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงจาก ๖.๓ คน ในช่วงปี ๒๕๐๗-๒๕๐๘ เป็น ๑.๖๒ คน ในช่วงปี ๒๕๔๘- ๒๕๕๘ และคาดว่าในปี ๒๕๘๓ จะลดลงเหลือเพียง ๑.๓ คน

(๒) กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง และแรงงานกว่าร้อยละ ๓๐ เป็นประชากร กลุ่มเจนเอเรชั่น Y (Gen Y) * ขณะที่ผลิตภาพแรงงานยังเพิ่มขึ้นช้า ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาในระยะ ต่อไป กำลัง แรงงานของไทยมีจำนวน ๓๘.๙ ล้านคนในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗ และเริ่มลดลงร้อยละ ๐.๑ ในปี ๒๕๕๖ และ ร้อยละ ๐.๒ ในปี ๒๕๕๗ ขณะที่ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๒ ต่อปีในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๗) แต่ยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย ๑ เท่าตัว และสิงคโปร์ ๕ เท่าตัว และ กำลังแรงงานกว่าร้อยละ ๖๕.๑ มีการศึกษาระดับมัธยมต้นและต่ำกว่า นอกจากนี้กำลังแรงงานกลุ่มเจนเอ เรชั่นวายซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๒๗ ของ ประชากรในปี ๒๕๕๓ มีลักษณะความเป็นปัจเจกสูง ไม่ให้ ความสำคัญกับการมีครอบครัว ส่งผลต่อรูปแบบการประกอบ อาชีพและอัตราการเจริญพันธุ์รวมของ ประเทศในอนาคต

(๓) กลุ่มผู้สูงอายุ วัยกลางและวัยปลายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สะท้อนถึงภาวะค่าใช้จ่ายด้าน สุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น ขณะที่ผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีรายได้ไม่เพียงพอในการยังชีพ ผู้สูงอายุมิแนวโน้ม เพิ่มขึ้นจาก ๑๐.๓ ล้านคน (ร้อยละ ๑๖.๒) ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๒๐.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๒.๑) ในปี ๒๕๕๘ การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุกึ่งกลางและวัยปลายจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ผู้สูงอายุ

มีส่วนร่วม ในกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น แต่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากมีการออมน้อย และแหล่งรายได้หลักร้อยละ ๗๘.๕ ของรายได้ทั้งหมดมาจากการเกื้อหนุนของบุตร

๒.๒.๒ คริวเรือนไทยโดยเฉลี่ยมีขนาดลดลงและรูปแบบของครอบครัวเปลี่ยนแปลงมีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลงส่งผลให้ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยลดจาก ๓.๖ คน ในปี๒๕๔๓ เหลือ ๓ คน ในปี๒๕๕๖ โดยครัวเรือนเดี่ยว ครัวเรือน ๑ รุ่น และครัวเรือนแห่วงกลางมีการขยายตัวมากที่สุดในช่วงปี๒๕๔๓-๒๕๕๖ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางสังคมและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครอบครัวเสี่ยงต่อการล่มสลาย

๒.๒.๓ คนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพทั้งด้านสุขภาพ การเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม โดยคนไทยมี อายุคาดเฉลี่ยสูงขึ้น อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของคนไทย ปี๒๕๕๗ เพศชาย ๗๑.๓ ปีเพศหญิง ๗๘.๒ ปีแต่เสียชีวิต ก่อนวัยอันควรจากโรคและการบาดเจ็บ เนื่องจากโรคไม่ติดต่อและอุบัติเหตุอย่างไรก็ตาม คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ ๑๕-๕๙ ปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๖ มีการศึกษาเฉลี่ย ๘.๙ ปีขณะที่คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี๒๕๕๖ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ นอกจากนี้คนไทยส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยผลการวิจัยและการสำรวจต่างๆ พบว่าปัญหาสำคัญที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเห็นว่าต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วน

๒.๒.๔ สถานการณ์ความยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ สัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๔๒ ในปี๒๕๔๓ เหลือร้อยละ ๑๐.๙ ในปี๒๕๕๖ แต่ความยากจนยังกระจุกตัวหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขณะที่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ด้านรายได้ลดลงจาก ๐.๔๘๔ ในปี๒๕๕๔ เหลือ ๐.๔๖๕ ในปี ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยที่สุดกับกลุ่มคนจนที่สุดแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี๒๕๕๖ โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้สูงถึง ร้อยละ ๓๖.๘ ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจน ที่สุดร้อยละ ๑๐ ถือครองรายได้เพียงร้อยละ ๑.๑ สาเหตุพื้นฐานที่สำคัญจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล ส่งผลให้ การกระจายประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมไม่ทั่วถึง

๒.๒.๕ ความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยอันเนื่องมาจาก

(๑) ความเหลื่อมล้ำด้านสินทรัพย์ทั้งด้านการเงินและการถือครองที่ดินยังคงกระจุกตัวอยู่ใน กลุ่มคนเพียงส่วนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือครองที่ดินโดยกลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ มีการถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนการถือครองที่ดินสูงกว่ากลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ ที่มีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด ๓๒๕.๗ เท่า เนื่องจากปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน และการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดิน วางเปล่าของภาครัฐ

(๒) เด็กยากจนยังเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาใน ระดับปริญญาตรียังมีความแตกต่างกันตามฐานะของกลุ่มประชากร ระหว่างเขตเมือง-ชนบท และระหว่างภูมิภาค มี ปัจจัยหลักมาจากปัญหาเรื่องค่าครองชีพและการเดินทางไปศึกษาโดยกลุ่มประชากร ร้อยละ ๑๐ ที่มีฐานะความ เป็นอยู่ดีที่สุดในโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีมากกว่ากลุ่มประชากรร้อยละ ๑๐ ที่มีฐานะความเป็นอยู่ด้อย ที่สุดประมาณ ๑๙.๑ เท่า นักศึกษาในเขตเมืองมีโอกาสสูงกว่านักศึกษาในเขตชนบทประมาณ ๒.๒ เท่า

(๓) คุณภาพการให้บริการสาธารณสุขยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะ การกระจายทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อาทิจากการสำรวจทรัพยากรสาธารณสุข ในปี๒๕๕๖

พบว่า อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรระหว่าง กรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างกันถึง ๓.๖ เท่า

(๔) ความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมของแรงงาน แรงงานอิสระเข้าถึงการคุ้มครองมากขึ้น จากการเข้าถึงการประกันตนตามมาตรา ๔๐ ที่เพิ่มขึ้นจาก ๑.๒๙ ล้านคน ในปี๒๕๕๕ เป็น ๒.๔๗๑ ล้าน คน ในปี๒๕๕๗ ทำให้แรงงานในระบบมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๒.๔ ในปี๒๕๕๗ อย่างไรก็ตาม แรงงานในระบบ ได้รับค่าจ้างเฉลี่ยสูงกว่าแรงงานนอกระบบประมาณ ๒.๑ เท่า ในปี๒๕๕๖

(๕) ความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึง กระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการในการทำงาน นอกจากนี้ผู้มีรายได้น้อยมักไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่สามารถต่อสู้คดีจากการที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและ ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

๒.๒.๖ คนไทยมีความมั่นคงทางสังคมมากขึ้น จากการที่คนไทยกว่าร้อยละ ๙๙.๙ ได้รับความคุ้มครอง ทางด้านสุขภาพ โดยอยู่ภายใต้ระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ร้อยละ ๗๓.๘ ระบบประกันสังคม ร้อยละ ๑๖.๗ และ ระบบสวัสดิการรักษายาบาล ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ ๗.๑ ขณะที่ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสมีหลักประกันทางรายได้ มั่นคงขึ้นและมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยในปี๒๕๕๘ ผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็นแบบ ขึ้นบันไดตามช่วงอายุ ๘.๓ ล้านคน จากผู้สูงอายุทั้งประเทศ ๑๐.๔ ล้านคน ส่วนผู้พิการได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐๐ บาท ครอบคลุมผู้พิการ ร้อยละ ๘๙.๕ และรัฐให้เงินอุดหนุนแก่เด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในครอบครัวยากจนให้ได้รับการ เลี้ยงดูที่มีคุณภาพ ภายใต้โครงการอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู เด็กแรกเกิด อย่างไรก็ตาม สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยยังไม่ ครอบคลุมกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้แม้ว่ารัฐจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการต่างๆ แต่ปัจจุบันกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและรายได้อ่อนกลางยังไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยถึง ๔,๕๔๔,๙๒๖ ครัวเรือน อย่างไรก็ตาม รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้

๒.๒.๗ วัฒนธรรมอันดีงามของไทยเริ่มเสื่อมถอยและสังคมไทยมีแนวโน้มเป็นสังคม พหุวัฒนธรรมมากขึ้น อาทิการให้คุณค่ากับความสนุกสนาน และความสะดักสะบาย ละเลยเรื่องวินัย มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จัก เสียสละ ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มการเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะ การเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ก่อให้เกิดการนำเอาวัฒนธรรมต้นทางผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

๒.๒.๘ ความเข้มแข็งของชุมชนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ชุมชนสามารถแก้ปัญหาและสนองตอบ ความต้องการ ของชุมชนด้วยตนเองได้ดีขึ้น โดยมีกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และบูรณาการเป็นแผนตำบลเพื่อ เชื่อมโยงกับแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนทั้งใน ด้านองค์ความรู้และงบประมาณในกิจกรรมที่เกินความสามารถของชุมชน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก ๑๔๓,๖๓๒ แห่งในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๕๒,๓๗๗ แห่ง ในปี๒๕๕๖ ส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ ร้อยละ ๓๒.๕๑ ขององค์กรทั้งหมด และองค์กรการเงิน ร้อยละ ๒๖.๗๗

๒.๒.๙ ความไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในสังคมในช่วงระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น นำไปสู่ความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๑ ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม อย่างต่อเนื่องและเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น

(๑) พื้นที่ป่าไม้ลดลง เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความต้องการใช้ที่ดิน เพื่อการผลิตทางการเกษตร การอยู่อาศัย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย พื้นที่ป่าไม้จึงถูกบุกรุกทำลายมากขึ้น โดยพื้นที่ป่าไม้ลดลงจาก ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓๓ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศในปี ๒๕๐๔ เป็น ๑๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ ในปี ๒๕๕๖

(๒) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคาม ทรัพยากรดินและที่ดินมี ปัญหาความเสื่อมโทรมของดินจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดินเกษตรกรรมเสื่อมคุณภาพ การชะล้างพังทลายของดิน นอกจากนี้ยังมีปัญหาพื้นที่สูงชันหรือพื้นที่ภูเขาซึ่งมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์การใช้ทรัพยากรที่ดิน ของประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการที่ดินมีความไม่เป็นธรรมและการกระจายสิทธิการถือครองที่ดิน ความหลากหลายทางชีวภาพกำลังตกอยู่ภายใต้ภาวะถูกคุกคามโดยมีสาเหตุมาจากการสูญเสียระบบนิเวศป่าไม้ อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน

(๓) ป่าชายเลนและระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย และมีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ จำนวนมาก เช่น การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยเฉพาะการทำนากุ้ง การขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม ทำให้พื้นที่ป่าชายเลน ลดลงจากปี ๒๕๐๔ ที่มีพื้นที่ป่าชายเลนกว่า ๒.๓ ล้านไร่ เหลือเพียง ๑.๕ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๒ คิดเป็นการลดลงร้อยละ ๓๔.๘ ทำให้รัฐเริ่มมีนโยบายปกป้องป่าชายเลนอย่างจริงจัง โดยไม่อนุญาตการต่อสัมปทานบัตรทั้งหมดตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ และห้ามการใช้ประโยชน์อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๔ พบว่า ป่า ชายเลนมีสภาพดีขึ้น ในปี ๒๕๕๔ ผลผลิตประมงทะเลมีปริมาณเพียง ๑.๖๑ ล้านตันลดลงจากปี ๒๕๔๙ ที่มีปริมาณ ๒.๔๒ ล้าน ตัน ในขณะที่พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งของประเทศไทยยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปริมาณความต้องการสัตว์น้ำที่ เพิ่มมากขึ้น

(๔) การผลิตพลังงานในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่ประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมาแต่การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์เพื่อการบริโภค ภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นโดยในปี ๒๕๕๕ ต้องนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ อยู่ที่ระดับ ๑.๐๘ ล้านบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของความต้องการใช้ในปี ๒๕๕๕ และคิดเป็น ร้อยละ ๑๒.๕ ของ GDP โดยน้ำมันดิบมีการนำเข้าสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๖ ของการนำเข้าพลังงานทั้งหมด ขณะที่การใช้ พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้นในปี ๒๕๕๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘ อยู่ที่ระดับ ๑,๙๘๑ พันบาร์เรลเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อวัน ทั้งนี้ ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานต่ำกว่าอัตราขยายตัว ของ GDP โดยในปี ๒๕๕๕ การเพิ่มขึ้นของ GDP ร้อยละ ๑ ขณะที่มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๐.๖

(๕) ทรัพยากรน้ำยังมีส่วนที่ไม่สามารถจัดสรรได้ตามความต้องการ ประเทศไทยประกอบด้วย ๒๕ กลุ่มน้ำหลัก น้ำท่าตามธรรมชาติมีปริมาณรวม ๒๘๕,๒๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำในประเทศ มีความจุคิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของปริมาณน้ำท่าธรรมชาติมีแอ่งน้ำบาดาลทั้งหมด ๒๗ แอ่ง น้ำบาดาล มีปริมาณการกักเก็บใน ชั้นน้ำบาดาลรวมประมาณ ๑.๑๓ ล้านล้านลูกบาศก์เมตร มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้ได้โดยไม่กระทบต่อปริมาณน้ำบาดาลที่มีอยู่ได้รวมปีละ ๖๘ ,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร อย่างไรก็ตาม การพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้มีข้อจำกัดในเรื่องของ ความคุ้มทุน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำและการดำเนินการสำรวจสูง ขณะที่ภาพรวมความต้องการใช้น้ำในประเทศ ในปี ๒๕๕๗ มีจำนวน

ประมาณ ๑๕๑,๗๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยที่ศักยภาพของการเข้าถึงแหล่งน้ำของภาคส่วนต่างๆ มีจำนวน ๑๐๒,๑๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และยังไม่สามารถจัดสรรน้ำตามความต้องการได้อีกประมาณ ๔๙,๖๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๓.๒ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง

(๑) ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ แนวโน้มอัตราการเกิดขยะ มูลฝอยเฉลี่ยต่อคนต่อวันเพิ่มสูงขึ้นจาก ๑.๐๔ กิโลกรัม/คน/วัน ในปี๒๕๕๓ เป็น ๑.๑๑กิโลกรัม/คน/วัน ในปี๒๕๕๗ ๓๘ สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องตามหลักวิชาการมีเพียงร้อยละ ๑๙ และมีการนำมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์เพียงร้อยละ ๑๘ ทำให้มีปริมาณขยะสะสมตกค้างเพิ่มสูงขึ้นถึง ๑๙.๙ ล้านตัน ในปี๒๕๕๖ ของเสียอันตราย ในปี๒๕๕๗ มีประมาณ ๒.๖๙ ล้านตัน โดยขยะอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ๑๐ ต่อปีเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการ ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ในอนาคตอาจต้องประสบปัญหาการกำจัดซากของเสียเหล่านี้หากภาครัฐไม่มี มาตรการหรือมีกฎหมายควบคุมการรีไซเคิลขยะอย่างครบวงจร ขณะที่การจัดการของเสียอันตรายจาก ภาคอุตสาหกรรมสามารถจัดการได้ประมาณร้อยละ ๗๐ โดยภาคอุตสาหกรรมมีการนำของเสียอันตรายกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่มากขึ้น แต่ยังพบการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมในหลายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นทุนในการ กำจัดสูง

(๒) มลพิษทางอากาศยังเกินมาตรฐานหลายแห่ง แต่มีแนวโน้มดีขึ้น ในปี๒๕๕๗ พบสาร มลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่ของประเทศ และที่เป็นปัญหาสำคัญได้แก่ ฝุ่นละออง ก๊าซโอโซน และ สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) โดยมีพื้นที่วิกฤติในเขตพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่ยังคงประสบปัญหาสารอินทรีย์ ระเหยง่าย ในขณะที่พื้นที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ ปทุมธานี เชียงใหม่ขอนแก่น พบสารเบนซินเกินค่ามาตรฐาน แต่ส่วน ใหญ่มีปริมาณลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งได้รับผลดีจากการปรับปรุงมาตรฐาน น้ำมันเชื้อเพลิงเมื่อต้นปี๒๕๕๗ ทั้งนี้ใน พื้นที่กรุงเทพมหานคร การที่ปัญหาฝุ่นละอองและเบนซินมีปริมาณลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลการปรับปรุงมาตรฐานน้ำมัน เชื้อเพลิงจาก EURO ๓ เป็น EURO ๔ ตั้งแต่ปี๒๕๕๕ และการปรับปรุงระบบขนส่งสาธารณะและทางจักรยาน การ เข้มงวดกับการตรวจจับรถควันดำ อย่างไรก็ตาม ปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่มาจากสาเหตุหลักคือปริมาณรถยนต์ จำนวนมากสำหรับมลพิษจากหมอกควัน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน พบว่าสถานการณ์ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยความร่วมมือและการทำงานระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และประชาชนดีขึ้น

(๓) คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง สถานการณ์คุณภาพน้ำในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๗) มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลงส่วนแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ พอใช้และเสื่อมโทรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากการชะหน้าดินที่มีปยุตกค้างจากการเกษตรและการปศุ สัตว์และการระบายน้ำเสียจากชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการบำบัดน้ำเสียที่ เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวและการเจริญเติบโตของชุมชน โดยปัจจุบัน มีปริมาณน้ำเสียจากชุมชน ๑๐.๓ ล้านลูกบาศก์ เมตรต่อวัน ขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นได้เพียง ร้อยละ ๓๑

(๔) ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น แต่อัตราการเติบโตลดลงปริมาณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกจากสาขาพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามปริมาณความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นตาม การขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศ จากรายงานแห่งชาติฉบับที่ ๒ การจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ไทย ระบุว่าประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในปี๒๕๕๓ ปริมาณ ๒๒๙.๐๘ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ เทียบเท่า และเพิ่มเป็น ๒๖๕.๙ ล้านตัน คาร์บอนไดออกไซด์ เทียบเท่า ในปี๒๕๕๗ โดยปริมาณการปล่อยก๊าซเรือน กระจกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๓ ต่อปีอย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตลดลงในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องมาจาก มาตรการการลดก๊าซเรือนกระจกต่างๆ

ที่มีการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้นในประเทศ ประกอบกับการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นร้อยละ ๑.๑ จึงส่งผลให้ภาคดังกล่าวเป็นภาคที่มีความสำคัญมากในการเพิ่มการดูดซับและช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของประเทศ

๒.๓.๓ ภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้นส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทย ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัยและดินถล่มสร้างความเสียหาย นับเป็นมูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท อันเป็นผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัยมีแนวโน้มและความถี่มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและวิถีการดำรงชีวิตของ คนไทยเป็นประจำทุกปีในมิติของจำนวนประชากรเสี่ยง ภัยจะพบว่าภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อ ประชากรเป็นจำนวนมากกว่าภัยประเภทอื่นๆ ในขณะที่น้ำท่วมเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลให้ประเทศไทยถูกจัดอยู่ใน ลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงต้งๆ ของโลก

๒.๔ ด้านการบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกการพัฒนา

๒.๔.๑ ด้านธรรมาภิบาล

(๑) ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วนจากการประเมิน ผ่านดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ซึ่งว่า สังคมไทยในภาพรวมมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอยู่ในระดับ ปานกลางในปี๒๕๕๖ แต่ต้องค้ประกอบด้านสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข สถานการณ์ ดังกล่าว ถือเป็นความจำเป็นของประเทศไทยที่จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน เนื่องจาก สถานการณ์วิกฤตคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของสังคมไทยขณะนี้ได้มีการสะสมตัวและลุกลามสู่ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาคการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง มีการทุจริตเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง มี ผลประโยชน์ส่วนตนทับซ้อนกับผลประโยชน์รัฐหน่วยงานภาครัฐ มีระบบการบริหารงานที่ไม่เป็นธรรมาภิบาล มีการใช้ อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ภาคธุรกิจบางส่วนมีการร่วมมือกับนักการเมืองและ ข้าราชการ กระทำการทุจริตเพื่อให้ได้งานจากภาครัฐ ปิดงานอย่างรวดเร็ว ผูกขาดทางธุรกิจ หลีกเลี่ยงภาษีขาดความ รับผิดชอบต่อผู้บริโภค ภาคประชาชนมีแนวโน้มยอมรับการทุจริตต่างๆ ที่ตนเองได้รับประโยชน์มากขึ้น สถาบันทางศาสนาบางส่วนประพฤติผิดคุณธรรมและจริยธรรมเสียเอง มีปัญหาการบริหารจัดการทรัพย์สินของส่วนรวม ขาดความ โปร่งใส ปล่อยให้คนบางกลุ่มใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์สื่อมวลชนหลายสำนักวางตัวไม่เป็นกลาง ไม่ แสดงบทบาทในการต่อต้านการทุจริตหรือปกปิดข้อเท็จจริง รับผลประโยชน์จากกลุ่มนายทุนและนักธุรกิจการเมืองจน ไม่สามารถรักษาจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพได้

(๒) ภาคเอกชนมีการประเมินหลักบรรษัทภิบาล ตั้งแต่ปี๒๕๔๔ โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) ได้สำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่มีธรรมาภิบาลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๗๒% ใน ปี๒๕๕๗ ถือว่าอยู่ในระดับดีเมื่อเทียบกับปี๒๕๔๔ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๕๒% และมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ๗๗% แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนไทย ให้ความสำคัญในการพัฒนาการกำกับดูแล กิจการที่ดีเพื่อโอกาสในการเติบโตอย่างยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศสู่การ ยอมรับในระดับสากล

๒.๔.๒ ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ

(๑) การบริหารจัดการภาครัฐมีการปรับปรุงตามยุคสมัย พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้จัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ บริหารราชการส่วนกลางบริหารราชการส่วนภูมิภาค และบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้หลักการกระจายอำนาจที่

ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระโดยที่ไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศ ทั้งสามส่วนนี้อยู่ในการควบคุมและบริหารงานของคณะรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน รวมไปถึงการกำหนด นโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติทั้งนี้การปฏิรูประบบราชการที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในโครงสร้างของ หน่วยราชการเกิดขึ้นจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการกำหนดส่วนราชการไว้เป็น ๒๐ กระทรวง และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีกระทรวง หรือทบวง

(๒) การกระจายอำนาจเกิดผลสำเร็จหลายด้านแต่ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขการกระจายอำนาจ ให้แก่ อปท. ในระยะที่ผ่านมาได้ดำเนินการตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ นอกจากนั้น มีการใช้งบประมาณเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจ หน้าที่และเพิ่มรายได้ในการดำเนินงานของ อปท. โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ สัดส่วนของรายได้ของ ท้องถิ่นต่อรายได้รัฐบาลคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๕.๑๗ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และร้อยละ ๒๘.๒๑ ใน ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ มีการถ่ายโอนภารกิจไปแล้วตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. ฉบับที่ ๑ จำนวน ๑๘๕ ภารกิจจากภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน ๒๕๕ ภารกิจและถ่ายโอนภารกิจตามแผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๒ จำนวน ๗๕ งาน/กิจกรรม จาก ๑๑๔ งาน/กิจกรรม และถ่ายโอนบุคลากรจากส่วนกลางให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๙,๘๕๐ คน แบ่งเป็นข้าราชการ ๑,๓๗๘ คน บุคลากรทางการศึกษา ๕,๒๙๕ คน ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุขซึ่ง ประจำอยู่ที่สถานีอนามัย จำนวน ๗๙ คน และ ลูกจ้างประจำ ๓,๐๙๘ คน อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาที่ต้องการการแก้ไข เช่น การทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ และเขตพื้นที่ระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนยังขาดความสมดุล ปัญหาการซื้อเสียง ทำให้การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ขาด ความชอบธรรม และปัญหาการขาดแคลนรายได้ของ อปท. ซึ่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองในภาพรวมมี สัดส่วนเพียงร้อยละ ๘.๙๐ ของรายได้รัฐบาลในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และเพิ่มเป็นร้อยละ ๑๐.๖๕ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ท้องถิ่นจำ เป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๒ และร้อยละ ๓๙.๔๖ ตามลำดับ ส่งผลให้อปท. ในพื้นที่ที่มี กิจกรรมทางเศรษฐกิจหนาแน่น เช่น การเป็น แหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม การค้า การบริการ การเป็นพื้นที่เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก การจัดบริการสาธารณะรองรับการเติบโตของเมืองและการเพิ่มขึ้น ของประชากรแฝง และแรงงานต่างด้าวได้อย่างมีขอบเขตจำกัด

๒.๔.๓ ด้านการทุจริตคอร์รัปชัน

ไทยกำลังประสบปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก พัฒนาการของการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่มีรูปแบบการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง รับสินบน ซึ่งสามารถตรวจสอบหาหลักฐานจับผิดมาลงโทษได้เนื่องจากมีความซับซ้อนไม่มากเท่ากับการทุจริตคอร์รัปชันใน ปัจจุบันที่ประเทศไทยมีความเสียหายจากการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่สูงเป็นแสนล้านบาท อันเนื่องจากการทุจริต เชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดมากขึ้นในช่วงที่รัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา เศรษฐกิจและการหาประโยชน์จากธุรกิจในโลกสมัยใหม่ มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นและในปัจจุบันประเทศไทยประสบ ปัญหาการทุจริตเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน และมาตรการต่างๆ ที่ออกมา รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตและการตรวจสอบจากองค์กรต่างๆ ยังไม่สามารถที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ดังปรากฏตามดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) พ.ศ. ๒๕๕๗ ขององค์กรเพื่อความ

โปร่งใสนานาชาติพบว่าประเทศไทยได้๓๘ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน อยู่ อันดับที่ ๘๕ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๗๕ประเทศทั่วโลก จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีคะแนนดีขึ้นเล็กน้อยเทียบกับปี ๒๕๕๖ ที่ได้๓๕ คะแนน อยู่อันดับ๑๐๒ โดยเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเท่ากับ ประเทศฟิลิปปินส์ส่วนประเทศสิงคโปร์สูงถึง ๘๔ คะแนน และมาเลเซียได้๕๒ คะแนน (คะแนนมากหมายถึงมี คอร์รัปชั่นน้อย)

๓ บริบทการเปลี่ยนแปลงและภาพอนาคตประเทศไทย

๓.๑ บริบทภายใน

๓.๑.๑ ภาพเศรษฐกิจไทยในกรณีฐานภายใต้สมมติฐาน

(๑) แนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกเฉลี่ยร้อยละ ๓.๘ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และร้อยละ ๔.๒ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

(๒) การลงทุนภาครัฐขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔

(๓) ราคาน้ำมันเฉลี่ย ๗๐ - ๘๐ ดอลลาร์สหรัฐ. ต่อบาร์เรล ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และเฉลี่ย ๘๐ - ๑๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อบาร์เรล ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓

(๔) ผลผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวร้อยละ ๒.๑ โดยผลิตภาพการผลิตภาคเกษตร หดตัวต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ ๐.๘ ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒.๐ และภาคบริการขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๓.๐

(๕) การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ และ

(๖) กำลังแรงงานลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๐.๒ และร้อยละ ๐.๗ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ และ ๑๓ ตามลำดับภายใต้สมมติฐานเหล่านี้ เศรษฐกิจไทยในช่วง ๑๐ ปีข้างหน้ามีแนวโน้มที่จะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๓ - ๔.๓ โดยมีค่ากลางของการประมาณการร้อยละ ๓.๘ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจไทยจะสามารถขยับฐานะขึ้นเป็นประเทศรายได้สูงในช่วงปี ๒๕๗๑ (ในกรณีเศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๓) - ๒๕๗๔ (ในกรณีเศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ๓.๓) การขยายตัวในกรณีฐานดังกล่าวทำให้เศรษฐกิจไทยมีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ภายใต้กับดักประเทศรายได้ปานกลางอย่างถาวรมากขึ้น เมื่อคำนึงถึงเงื่อนไขในระยะยาว

โดยเฉพาะ (๑) การลดลงของกำลังแรงงานที่จะหดตัวเร่งขึ้นเป็นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๐ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๔ ซึ่งจะเป็ปัจจัยถ่วงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น (๒) ชีตความสามารถด้านการคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการยกระดับฐานะประเทศเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงจะลดลงตามการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุ (๓) จำนวนประชากรรวมจะเริ่มลดลงในปี ๒๕๗๐ ซึ่งส่งผลให้อุปสงค์และการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในประเทศขยายตัวช้าลง (๔) การเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ที่การปรับตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุช้ากว่าไทย (๕) ภาระค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศเพื่อยกระดับฐานะการพัฒนาประเทศมีข้อจำกัดมากขึ้น (๖) เกณฑ์รายได้ขั้นต่ำสำหรับการเป็นประเทศรายได้ขั้นสูงปรับตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่อคนต่อปีตามการเพิ่มขึ้นของรายได้และมาตรฐานการครองชีพของประเทศสำคัญ เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีความสุ่มเสี่ยงที่จะไม่สามารถหารายได้ที่เพียงพอในการที่จะทำให้คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจ มีเกียรติและศักดิ์ศรีในประชาคมภูมิภาคและในเวทีโลก

๓.๑.๒ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงของประชากร วัยแรงงานต้องแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๕๓ มีประชากรวัยแรงงาน ๕ คนที่มีศักยภาพแบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน และคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๘๓ จะเหลือประชากรวัยแรงงานเพียง ๑.๗ คน แบกรับผู้สูงอายุ ๑ คน การขาดแคลนกำลังแรงงานทำให้ต้องนำเข้าแรงงานไร้ทักษะจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

ตลาดแรงงานไทยในด้านการยกระดับรายได้และทักษะฝีมือแรงงานจะช้าลง ผลผลิตภาพแรงงานไทยอาจเพิ่มขึ้นซ้ำปัญหาการค้ำมนุษย์ และการขาดการคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเนื่องที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย อาทิ อาชญากรรม โรคระบาด และภาระทางการคลังของระบบบริการทางสังคมอย่างไรก็ตาม นับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการ ธุรกิจบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น

๓.๑.๓ ความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทยทั้งความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐและการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศที่ลดทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม จากการกระจายรายได้และผลประโยชน์ของการพัฒนาไปยังกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม บางพื้นที่และบางสาขาการผลิตไม่ทั่วถึงเป็นธรรม ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยร้อยละ ๑๐ ของประชากรกับกลุ่มคนจนร้อยละ ๑๐ ของประชากร มีความแตกต่างกันถึง ๓๔.๙ เท่า ในปี ๒๕๕๖ นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน คนยากจนขาดโอกาส การเข้าถึงบริการการศึกษาและสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม การแย่งชิงทรัพยากร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

๓.๑.๔ ความเป็นเมือง

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชนบทไปสู่ความเป็นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพื่อลดความแออัดของเมืองหลวงและเมืองหลัก อันเป็นการกระจายความเจริญสู่พื้นที่อื่นๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การจัดบริการสาธารณะเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรท้องถิ่นทั้งปัจจัยการผลิตและแรงงานไปสู่ภาคการค้า บริการ และอุตสาหกรรม ตลอดจนการแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการลดลงและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรท้องถิ่น การลดลงของแรงงานในภาคเกษตร รวมทั้งปัญหาการบริหารจัดการขยะทั้งขยะชุมชนและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากรและแรงงานในพื้นที่อาจส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การผลิตและกิจกรรม ทางเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการคนในเมืองที่มากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการประหยัด จากขนาด การขนส่งมีต้นทุนต่ำลง และการลงทุนในระบบสาธารณูปโภคจะมีความคุ้มค่ามากขึ้น นอกจากนี้ ความต้องการแรงงานที่มากขึ้นจะมีส่วนเอื้อหรือทำให้จำเป็นต้องมีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการที่มีจำนวนมาก

๓.๑.๕ การบริหารจัดการภาครัฐ

(๑) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ วางกรอบด้านการบริหารจัดการภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาธรรมาภิบาลภาครัฐ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ มีมาตราสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้การบริหารจัดการและการปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกการพัฒนา อาทิ มาตรา ๖๙ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรใดที่ดำเนินกิจกรรมโดยใช้เงินแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวต่อสาธารณะ เพื่อให้พลเมืองได้ติดตามและตรวจสอบ มาตรา ๘๒ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาและสร้างโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน กระจายอำนาจและจัดการกิจ อำนาจหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจนระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ฯลฯ มาตรา ๘๙ รัฐต้องดำเนินนโยบายการเงิน การคลัง และ

งบประมาณภาครัฐ โดยยึดหลักการรักษาวินัยและความยั่งยืนทางการคลัง และการใช้จ่ายเงินแผ่นดินอย่างคุ้มค่า จัดให้มีระบบการเงินการคลังเพื่อสังคม มีระบบภาษีอากรที่มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

(๒) ภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการของภาครัฐ สถาบันทางสังคม อาทิมูลนิธิ สถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัยต่างๆ นำเสนอผลการติดตาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการประเทศและการปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกการพัฒนาทั้งประเด็นธรรมาภิบาล การทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งการคอร์รัปชันขนาดใหญ่และคอร์รัปชันภาคครัวเรือน การบริหารจัดการภาครัฐและการกระจายอำนาจ เพื่อรายงานข้อค้นพบและข้อเสนอแนะสู่สาธารณะ เป็นแรงกดดันให้ผู้มีอำนาจภาครัฐหันมาพิจารณา ทบทวน แนวนโยบาย มาตรการ และกลไกการทำงานต่างๆ ให้เหมาะสมมากขึ้น

๓.๒ บริบทภายนอก

๓.๒.๑ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกองค์การสหประชาชาติประเมินสถานการณ์ว่าในช่วงปี ๒๕๔๔-๒๖๔๓ (ค.ศ. ๒๐๐๑-๒๑๐๐) จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของประชากรรวมทั่วโลก โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่น ญี่ปุ่น อเมริกา ยุโรป ขณะที่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะมีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวค่อนข้างสั้นกว่า สะท้อนถึงระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุที่สั้นกว่าประเทศพัฒนาแล้วค่อนข้างมาก โดยการเป็นสังคมผู้สูงอายุจะส่งผลให้มีการขาดแคลนแรงงานในประเทศ และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น นอกจากนี้ มีความต้องการสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น นับเป็นโอกาสอย่างมากสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาด้านธุรกิจและลงทุนด้านการค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยว ที่พักอาศัย การให้บริการสุขภาพในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเป็นโอกาสของแรงงานไทยในการไปทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว

๓.๒.๒ การปรับเปลี่ยนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็ว ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการผลิตและการค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นรูปแบบการค้าที่มีบทบาทมากขึ้น มีการยกระดับกระบวนการผลิตแบบอัตโนมัติไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่ผสมผสานระหว่าง Information Technology กับ Operational Technology หรือที่เรียกว่า Internet of Things (เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมอุปกรณ์และ เครื่องมือต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ และอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน) เพื่อผลิตสินค้าตามความต้องการของผู้บริโภครายบุคคลมากยิ่งขึ้น โดยหากภาคการผลิตที่ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีไม่ทัน ขาดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลง

๓.๒.๓ ความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลกที่สูงขึ้น

(๑) แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อทิศทางการวางแผนพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยตลอดจนการปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ กติกา ด้านการค้าการลงทุนที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องความโปร่งใสและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

(๒) การเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะนำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญๆ หลายประการต่อการยกระดับศักยภาพการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ได้แก่

๑) การลดข้อจำกัดในด้านอุปสงค์ในประเทศ

๒) โอกาสในการใช้ปัจจัยการผลิตและแรงงานสำหรับการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานและวัตถุดิบเข้มข้นในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาตนเองไปสู่ระดับการผลิตที่สูงขึ้นทั้งการผลิตในประเทศและการใช้ฐานการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน

๓) โอกาสในการใช้ความได้เปรียบด้านสถานที่ตั้งและด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นศูนย์กลางทางการบริการและการผลิตภาคอุตสาหกรรมอนาคตใน อนุภูมิภาคและในภูมิภาคในระยะต่อไป

(๓) การเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการนำประเด็นด้านมาตรฐานของการค้าและบริการมาเป็นข้อกีดกันทางการค้าซึ่งผู้ประกอบการภายในประเทศโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผลิตภาพการผลิตและรูปแบบธุรกิจ พัฒนามาตรฐานของอุตสาหกรรม ตลอดจนพัฒนาสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม/ชุมชนมากขึ้นโดยแรงเหวี่ยงจากกระแสการเปิดเสรีทางการค้าจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน แนวโน้มราคาสินค้าเกษตรและสินค้าขั้นปฐม แรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาค โดยเฉพาะในการผลิตสินค้าเกษตร สินค้ากึ่งทุนและเทคโนโลยีเข้มข้น รวมทั้งแนวนโยบายและมาตรการพัฒนาของภาครัฐที่ยังไม่ทั่วถึง ยังมีแนวโน้มที่จะตอกย้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ให้มีความรุนแรงมากขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างการเติบโตของเศรษฐกิจแบบทั่วถึง (Inclusive Growth) ซึ่งเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

(๔) ตลาดเงิน ตลาดทุน และเศรษฐกิจโลกยังมีความเสี่ยงที่จะผันผวนตลอด ช่วงแผนฯ ๑๒ เนื่องจาก

๑) ผลกระทบจากการปรับทิศทางนโยบายการเงินในสหรัฐอเมริกาในช่วงต้น แผนพัฒนาฯ และแนวโน้มการปรับทิศทางนโยบายการเงินในยุโรปในช่วงกลางถึงปลายแผนพัฒนาฯ และ

๒) ปัญหาการส่งสมหนี้สาธารณะในประเทศสำคัญๆ ในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ โลกที่มีความเสี่ยงจะพัฒนาไปสู่วิกฤติและสร้างผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกหากมาตรการปฏิรูปในประเทศสำคัญๆ ของโลกไม่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) ความเคลื่อนไหวของกระแสวัฒนธรรมโลก ความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร การขยายตัวของเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ส่งผลให้ทั้งโอกาสและความเสี่ยง ต่อวิถีชีวิตทัศนคติ และความเชื่อในสังคม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการเรียนรู้ และพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในประเทศ

๓.๒.๔ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) จะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความรุนแรงมากขึ้น อุณหภูมิของโลกเพิ่มขึ้นทำให้เกิดความแห้งแล้งเป็นระยะเวลายาวนาน เกิดฝนขาดช่วง และมีฤดูกาลเปลี่ยนไป ส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป่าไม้เกิดความเสื่อมโทรม แหล่งน้ำขาดแคลน ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เกิดโรคระบาดในพืชและสัตว์ และอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์กรณีที่เกิดโรคระบาดใหม่ เกิดความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศชายฝั่ง พื้นที่ชุ่มน้ำ เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง และการสูญเสียแนวปะการัง การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร สุขภาพ พลังงาน และลดทอนขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน

(๒) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศยังส่งผลกระทบต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีแนวโน้มเกิดบ่อยครั้งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหวและดินโคลนถล่ม ส่งผลกระทบต่อภาคการ

ผลิต การพัฒนาอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทวีความเข้มข้นและเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องเตรียมพร้อมรับภาระในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้กระแสการแข่งขันทางการค้า

๓.๒.๕ วาระการพัฒนาของโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ (Post ๒๐๑๕ Agenda) ประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาโลกภายหลัง ค.ศ. ๒๐๑๕ คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในกรอบสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals–SDGs) ในช่วงเวลา ๑๕ ปี โดยสหประชาชาติให้การรับรองแล้ว เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ประกอบด้วยเป้าประสงค์ (Goal) จำนวน ๑๗ ข้อ และเป้าหมาย (Target) จำนวน ๑๖๙ ข้อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคตที่ต้องเน้นจัดความยากจนให้หมดไป ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีระบบการศึกษา มีความเท่าเทียมกันทางเพศ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน มีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ลดความไม่เท่าเทียมกันทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคแบบยั่งยืน เตรียมความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมรักษาทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ มีการจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้สังคมมีความสุข มีความยุติธรรมและส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในระดับโลกร่วมกัน

๔ กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมาย

๔.๑ กรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

จากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยืดหยุ่นสมดุล ยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ

๔.๒ การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategic Positioning)

เป็นการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ สศช. ได้จัดทำขึ้นประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและ โลจิสติกส์ของภูมิภาคสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และนวัตกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔.๓ เป้าหมาย

๔.๓.๑ การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง

(๑) เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕.๐

(๒) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว (GDP Per Capita) และรายได้ประชาชาติต่อหัว (GNP Per Capita) ณ สิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ในปี ๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๑๗,๐๕๑ บาท (๙,๓๒๕ ดอลลาร์สหรัฐ) และ ๓๐๑,๑๙๙ บาท (๘,๘๕๙ ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อคนต่อปี

(๓) ผลผลิตการผลิตเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๒.๕ ต่อปี

(๔) การลงทุนรวมขยายตัวไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๘.๐ (การขยายตัวของการลงทุนภาครัฐไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐.๐ และการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวไม่ต่ำกว่าเฉลี่ยร้อยละ ๗.๕ ในขณะที่ปริมาณการส่งออกขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔.๐ ต่อปี)

๔.๓.๒ การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

(๑) ประชาชนทุกช่วงวัยมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio-Economic Security) และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(๒) การศึกษาและการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาคุณภาพ

(๓) สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งเป็นฐานรากที่เอื้อต่อการพัฒนาคน

๔.๓.๓ การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

(๑) การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

(๒) บริการทางสังคมมีคุณภาพและมีการกระจายอย่างทั่วถึง

๔.๓.๔ การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๑) รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

(๒) ขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๓) เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๔) เพิ่มประสิทธิภาพและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) มีการบริหารจัดการน้ำให้สมดุลระหว่างการอุปสงค์และอุปทานของน้ำ

๔.๓.๕ การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

(๑) การบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วม

(๒) ขจัดการทุจริตคอร์รัปชัน

(๓) มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม

๕ แนวทางการพัฒนา

๕.๑ การยกระดับศักยภาพการแข่งขันและการหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง

๕.๑.๑ การส่งเสริมด้านการวิจัยและพัฒนาพัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ทั้งด้านการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา ด้านบุคลากรวิจัย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งสนับสนุนและผลักดันให้ผู้ประกอบการมีบทบาทหลักด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนผลักดันงานวิจัยและพัฒนาให้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงทั้งเชิงพาณิชย์และสาธารณะโดยให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

๕.๑.๒ การพัฒนาผลิตภาพแรงงานสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงานให้มีทักษะความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและรองรับการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียน โดยยกระดับและพัฒนาสมรรถนะแรงงานไทยด้วยเทคโนโลยี เร่งรัดให้แรงงานทั้งระบบมีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ สนับสนุนให้แรงงานและปัจจัยการผลิตมีความยืดหยุ่นในการเคลื่อนย้ายระหว่างสาขาการผลิตและระหว่างพื้นที่การผลิต เพื่อให้แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายไปสู่สาขาการผลิตที่มีผลิตภาพการผลิตสูงสุด และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและบริการจัดทำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นมาตรฐานที่เชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับทักษะของแรงงานไทย

๕.๑.๓ การส่งเสริมผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและพาณิชย์ดิจิทัลพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวและดำเนินธุรกิจท่ามกลางการดำเนินนโยบายและมาตรการการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ เพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของของคนไทยและสนับสนุนให้มีการขยายตลาดที่มีแบรนด์สินค้าและช่องทางการตลาดที่เป็นของตนเองมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเพื่อเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต บริการและอุตสาหกรรมดิจิทัล

๕.๑.๔ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเร่งลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ทั้งการพัฒนาและปรับปรุงโครงข่ายรถไฟให้เป็นโครงข่ายหลักในการเดินทางและขนส่งของประเทศ พัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะและโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ขยายขีดความสามารถของท่าอากาศยานหลักของประเทศ พัฒนาท่าเรือที่มีศักยภาพให้เป็นท่าเรืออิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงระบบโทรคมนาคมของประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่เกิดจากลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และอุตสาหกรรมระบบราง เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในการเป็นฐานการผลิตในภูมิภาคอาเซียน

๕.๑.๕ การปรับโครงสร้างการผลิตปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร โดยการปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐมเป็นสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงมีคุณภาพและมาตรฐานสากล สามารถสร้างความเชื่อมโยงทางด้านวัตถุดิบกับประเทศเพื่อนบ้านและลดระดับการผลิตสินค้าขั้นปฐมที่สูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขัน ลงสู่ระดับที่จำเป็นสำหรับการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน จัดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดจากขนาด พิจารณาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และแหล่งน้ำ ใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม ใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวความคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และระบบเกษตรกรรมยั่งยืนปรับโครงสร้างการผลิตภาคบริการโดยเร่งพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ เร่งพัฒนาท่าเทียบเรือขนาดใหญ่เพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวทางทะเล ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมและทันสมัยทั้งการควบคุมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวและกำหนดและจัดทำกฎหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยสู่สากลและรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยว โดยสนับสนุนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงทั้งทางกายภาพ วิถีชีวิต/วัฒนธรรมท้องถิ่นและกิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมการสร้าง ความเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ทั้งประเทศที่มีพรมแดนติดกันและประเทศที่มีโครงข่ายคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์ รวมทั้งระบบพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต เพื่อเป็นแหล่งการถ่ายเทเทคโนโลยี เชื่อมโยงการผลิตกับอุตสาหกรรมที่เป็นฐานรายได้ประเทศ และเป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและบริการทั้งในระดับอนุภูมิภาคและในภูมิภาคอาเซียนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน เช่น โลจิสติกส์และพลังงาน รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนการลงทุนอื่นๆ เช่น ลดอุปสรรคการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ทั้งภาคการผลิต การตลาด การบริหารจัดการการเงิน และโลจิสติกส์ เชื่อมโยงเศรษฐกิจดิจิทัล ในการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนการลงทุนเพื่อสร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้

มุ่งเน้นการพัฒนาธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ การลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานทดแทน การลงทุนด้านการวิจัย และพัฒนาเชิงพาณิชย์ การจัดตั้งสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ บริษัทการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและการตอบแทนสู่สังคมขององค์กร และกิจการเพื่อสังคม

๕.๒ การพัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัยและการปฏิรูประบบเพื่อสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

๕.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศโดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่นให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนาระดับสมรรถนะ ฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีรายได้ในการดำรงชีวิต มีการสร้างเสริมและฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันหรือชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ

๕.๒.๒ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง โดย

(๑) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability)

(๒) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา (๓) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียน และ (๔) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ ปรับหลักสูตรและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาด การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

๕.๒.๓ การพัฒนาด้านสุขภาพ โดยส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุทั้งในด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุระดับการบริหารจัดการระบบสุขภาพเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว โดยพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรด้านสาธารณสุข บูรณาการระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐให้เกิดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร และส่งเสริมการอภิบาลระบบสุขภาพในรูปแบบเครือข่ายที่มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของประเทศไทยสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ทั้งในด้านศูนย์กลางบริการสุขภาพ (Medical Service Hub) ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Wellness Hub) ศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ (Product Hub) และศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย (Academic Hub) เพื่อนำรายได้กลับมาใช้ยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขภายในประเทศรวมทั้งส่งเสริมการให้ความสำคัญกับมิติสุขภาพในทุกนโยบายสาธารณะ (Health in All Policies) เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของทุกภาคส่วนตระหนักถึงผลกระทบของนโยบายสาธารณะที่มีต่อสุขภาพของประชาชน

๕.๒.๔ การสร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีพในสังคมสูงวัย โดยการปรับปรุง สภาพแวดล้อมและความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะกับวัย และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างบูรณาการ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ตลอดจนการพัฒนาวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตประจำวันสำหรับผู้สูงอายุ

๕.๓ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๕.๓.๑ การยกระดับรายได้และสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยสนับสนุนให้แรงงานมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีมาตรฐาน ปรับโครงสร้างค่าจ้างแรงงานให้ชัดเจนและสะท้อนทักษะฝีมือแรงงานอย่างแท้จริง เร่งผลักดันให้การใช้ระบบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ เพิ่มผลิตภาพทางการผลิตของเกษตรกรรายย่อย โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับพื้นที่ สร้างหลักประกันรายได้แทนการอุดหนุนด้านราคาสินค้าเกษตร ลดต้นทุนทางการเกษตรโดยสนับสนุนปัจจัยการผลิต

๕.๓.๒ การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน และเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก โดย

(๑) พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีช่องทางการเข้าถึงอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สวัสดิการสังคม และกระบวนการยุติธรรม

(๒) สนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ กำหนดเป็นนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติและเมืองน่าอยู่ พัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเมือง โดยดำเนินการร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน และ

(๓) การจัดรูปแบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็นและเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย (Customized Welfare) ที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีแนวทางการรับภาระค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing)

๕.๓.๓ การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากร โดยปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยที่ไร้ที่ดินทำกินและยากจนได้มีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดินปฏิรูประบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้อย่างแท้จริงด้วยการผลักดัน พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... และบูรณาการแผนงานและงบประมาณร่วมกันของหน่วยงาน และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม รวมทั้งปรับโครงสร้างภาษีที่เป็นธรรม เช่น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก และ ภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๕.๓.๔ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมโดยการเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งด้านกฎหมายให้แก่ประชาชน รวมทั้งการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เช่น กฎหมายป่าชุมชน กฎหมายภาษีมรดก กฎหมายที่ดิน เป็นต้น

๕.๔ การรองรับการเชื่อมโยงภูมิภาคและความเป็นเมือง

๕.๔.๑ การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมืองเตรียมความพร้อมรองรับความเป็นเมือง ทั้งด้านการบริหารจัดการด้านผังเมืองด้านสาธารณสุขปฐมภูมิ สาธารณูปการ ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบการศึกษาและระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของคนในเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการเมืองตามระดับการพัฒนา

๕.๔.๒ การพัฒนาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับเพื่อนบ้านส่งเสริมและเร่งรัดการพัฒนา ระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งด้านการค้า การลงทุน และการบริการ โดยคำนึงถึงการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Logistics) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในห่วงโซ่อุปทาน และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ รวมทั้งปรับลดกระบวนการงานด้าน

อำนวยความสะดวกทางการค้า ขนส่ง และโลจิสติกส์ให้มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพต่อภาคธุรกิจอย่างแท้จริง

๕.๔.๓ การส่งเสริมการลงทุน การค้าชายแดน และการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนและการค้าชายแดนเพื่อดึงดูดให้นักลงทุนในภูมิภาคเข้ามาลงทุนในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดน โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ การบริหารจัดการจัดการแรงงานต่างด้าว และการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดนและการผ่านแดนระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคมากขึ้น

๕.๕ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕.๕.๑ การรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการเติบโตสีเขียว ใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยสนธิกำลังของทุกภาคส่วน นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ โดยส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจระยะยาว อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ จัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ กระจายการถือครองที่ดิน จัดทำฐานข้อมูลที่ดินเพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การจัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า กำหนดเพดานการถือครองที่ดินที่เหมาะสม และกำหนดมาตรการป้องกันการถือครองที่ดินของคนต่างชาติ บริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดความยั่งยืน บูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ สร้างศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำ จัดตั้งองค์กรบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์กรผู้ใช้น้ำ คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ลดความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว การประมง และวิถีชีวิตของชุมชนบริหารจัดการแร่โดยกำหนดปริมาณที่เหมาะสมในการนำแร่มาใช้ประโยชน์ คำนึงถึงความจำเป็นและมูลค่าในอนาคต บังคับใช้มาตรการควบคุมผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ที่ก่อมลพิษต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน

๕.๕.๒ การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างระบบหมุนเวียนวัสดุที่ใช้แล้ว ที่มีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนสู่ Zero Waste Society ผ่านมาตรการต่างๆ เช่น การปฏิรูประบบภาษีและค่าธรรมเนียมเพื่อสิ่งแวดล้อม การศึกษาเพื่อสิ่งแวดล้อม มาตรฐานและฉลากสินค้า เป็นต้น

๕.๕.๓ การส่งเสริมการผลิต การลงทุน และการสร้างงานสีเขียว เพื่อยกระดับประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนากลยุทธ์อุตสาหกรรมสีเขียว ส่งเสริมผู้ประกอบการให้สามารถปรับระบบสู่ห่วงโซ่อุปทานหรือห่วงโซ่มูลค่าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Supply Chain/Green Value Chain) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมภาคบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพให้มีความก้าวหน้ามากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

๕.๕.๔ การจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน เร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะเป็นลำดับแรก โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยให้ความรู้แก่ประชาชน และการบังคับใช้กฎหมาย

๕.๕.๕ การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอาเซียน หาแนวทางความร่วมมือกับอาเซียน และ

อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในประเด็นการขนส่งข้ามพรมแดน การเคลื่อนย้ายแรงงาน การบริหารจัดการ การพลังงานและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๕.๕.๖ การเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพิ่มขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มศักยภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้กับทุกภาคส่วน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อลดผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการเตือนภัย ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ให้ความสำคัญกับการป้องกันน้ำท่วม วางแผนป้องกันเมืองและพื้นที่ชายฝั่ง พัฒนาเมืองที่สามารถปรับตัวและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Resilience City) การให้บริการของระบบนิเวศ ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในการรับมือภัยพิบัติโดยสร้างแนวป้องกันตามธรรมชาติ และการจัดทำแผนธุรกิจต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพพร้อมรองรับแนวโน้มการเกิดภัยพิบัติที่รุนแรงในอนาคต

๕.๖ การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ

๕.๖.๑ การสร้างความโปร่งใสในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติราชการ โดยให้มีช่องทางให้ ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง เข้าตรวจสอบข้อมูลของภาคราชการและร้องเรียนได้ เช่น ข้อมูลการประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้างโครงการของทางราชการ ข้อมูลการประมูลโครงการ ผู้ชนะการประมูลและราคาปิดประมูล ข้อมูลความก้าวหน้าตามกระบวนการยุติธรรม เช่น คดีที่ไม่ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล คดีทุจริตคอร์รัปชันและคดีที่ประชาชนให้ความสนใจในแต่ละยุคสมัย ฯลฯ

๕.๖.๒ การพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีความเป็นมืออาชีพและเพียงพอต่อการขับเคลื่อน ภารกิจภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ระบบราชการเล็กกะทัดรัด แต่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูง

๕.๖.๓ การสร้างรูปแบบการพัฒนา อปท. ให้เหมาะสม สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นแกนหลักในการประสานเครือข่ายและเชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๖.๔ การสร้างระบบตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลงานที่มีคุณภาพ รวดเร็วและน่าเชื่อถือ สามารถเป็นเครื่องมือให้กับคณะรัฐมนตรีประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตาม ประเมินผลโครงการใหญ่ๆ ที่มีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นจำนวนมาก และเป็นโครงการที่มีผลกระทบในวงกว้าง

๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

๑.๓.๑ แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนพัฒนาภาค เป็นแผนที่ยึดกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจากทุกจังหวัดทั้ง ๔ ภูมิภาคขึ้น เพื่อสนับสนุนจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค จัดทำโดยสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล ยึดแนวคิดการพัฒนาตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประกอบไปด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ซึ่งเทศบาลตำบลบ้านเหลื่อมนั้นตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีของเทศบาลมีความสัมพันธ์กับแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเกษตร การท่องเที่ยว การค้าการลงทุน

การพัฒนาคนให้มีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา รอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ สร้างความมั่นคงด้านอาหาร แก้ไขปัญหาความยากจน หนี้สิน และการออมของครัวเรือน มีสัมมาอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองและดูแลครอบครัวได้อย่างอบอุ่น ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ ซึ่งแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายละเอียดสรุปย่อ ดังนี้

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนภาค

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓/๑ และ มาตรา ๕๓/๒ บัญญัติให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนภาคที่ยืด กระทบการมี ส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจากทุกจังหวัดทั้ง ๔ ภูมิภาคขึ้น เพื่อสนับสนุนจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

๑. แนวคิดและหลักการ

๑.๑ ยึดแนวคิดการพัฒนาตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ควบคู่ไปกับแนวคิด “การพัฒนาแบบองค์รวม” ที่ยึด คน ผลประโยชน์ของประชาชน ภูมิสังคม ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคภาคีการพัฒนา และหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สังคมสมานฉันท์และอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

๑.๒ หลักการ มุ่งสร้างความเชื่อมโยงกับแผนระดับชาติต่างๆ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสร้างโอกาสทางการพัฒนา สอดคล้องกับภูมิสังคมของพื้นที่ โดย

(๑) กำหนดรูปแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศและภาค รวมถึงชุมชน

(๒) กำหนดบทบาทและยุทธศาสตร์การพัฒนภาคให้สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่

๒. ทิศทางการพัฒนาเชิงพื้นที่

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นผลให้จำเป็นต้องเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้เหมาะสม การพัฒนาที่สมดุล ดังนั้นจึงกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของประเทศ ดังนี้

๒.๑ พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและการแปรรูปการเกษตร และการท่องเที่ยวของภูมิภาค โดยเฉพาะ

๒.๑.๑ พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจตามแนวตะวันออก - ตะวันตก (East West Economic Corridor) เช่น พื้นที่เขตเศรษฐกิจแม่สอด-สุโขทัย-พิษณุโลก-ขอนแก่น-มุกดาหาร แนวสะพานเศรษฐกิจพื้นที่อรัญประเทศ-สระแก้ว-ปราจีนบุรี พื้นที่เศรษฐกิจระนอง-ชุมพร-บางสะพาน แนวสะพานเศรษฐกิจพังงา-กระบี่-สุราษฎร์ธานี-นครศรีธรรมราช และแนวสะพานเศรษฐกิจสตูล-สงขลา

๒.๑.๒ พัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้ (North South Economic Corridor) ได้แก่ แนวเศรษฐกิจเชียงใหม่-เชียงราย-พิษณุโลก-นครสวรรค์-จังหวัดปริมณฑล แนวเศรษฐกิจหนองคาย-อุดรธานี-ขอนแก่น-นครราชสีมา-จังหวัดปริมณฑล พื้นที่แหลมฉบัง-ชลบุรี-ฉะเชิงเทรา-สระแก้ว-บุรีรัมย์ -มุกดาหาร

๒.๒ พัฒนาบริการพื้นฐานของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงระหว่างประเทศ โดยเน้นพื้นที่ชุมชนตามแนวเขตเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และตะวันออก-ตะวันตก โดยเฉพาะชุมชนเศรษฐกิจชายแดน

๒.๓ พัฒนาระบบโลจิสติกส์และโครงข่ายคมนาคมขนส่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเชิงพื้นที่ เช่น การพัฒนาระบบราง เพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งทางน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคมบริเวณจุดตัด เช่น พิษณุโลก และขอนแก่น

๒.๔ สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศให้ยั่งยืน ได้แก่ พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเกษตร พัฒนาสิ่งแวดล้อมเมืองและแหล่งอุตสาหกรรม และการจัดให้มีการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๓.๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

(๑) เพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ โดยการยกมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิต การเกษตร การพัฒนาศักยภาพการประกอบการด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว การตั้งองค์กร ร่วมภาครัฐและเอกชนระดับพื้นที่เพื่อส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๒) สร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาคนให้มีสุขภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ครอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพ

(๓) สร้างสังคมและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร แก้ไขปัญหาความยากจน หนี้สิน และการออมของครัวเรือน มีสัมมาอาชีพที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองและดูแลครอบครัวได้อย่างอบอุ่น

(๔) พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ โดยเร่งอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ ๑๕.๙ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ภาค ป้องกันการรุกพื้นที่ชุ่มน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ฟื้นฟูดิน ยับยั้งการแพร่กระจายดินเค็ม และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโดยส่งเสริมทำเกษตรอินทรีย์

๓.๒ ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด

(๑) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ประกอบด้วยอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู และเลย) เน้นการฟื้นฟูระบบนิเวศน์เพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติ การปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตร การส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๒) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ ประกอบด้วย สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เน้นให้ความสำคัญกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า การเกษตร ส่งเสริมพื้นที่ชลประทาน การทำปศุสัตว์โดยเฉพาะโคเนื้อ

(๓) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองรองรับการเป็นศูนย์กลางการค้าบริการ และการลงทุนของภาคการใช้ประโยชน์พื้นที่ชลประทานให้เกิดประโยชน์สูงสุด การทำการเกษตรก้าวหน้า การเตรียมการรองรับอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (Ethanol) ควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

(๔) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ มุ่งเน้นการพัฒนาระบบชลประทานให้เต็มศักยภาพ การเตรียมการรองรับอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (Ethanol) พัฒนาการท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และอารยธรรมขอมด้วยการสร้างคุณค่าเพิ่มและพัฒนาเส้นทาง

(๕) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ ประกอบด้วย อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและขาดแคลนน้ำ การสร้างงานและรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

๓.๓ แผนงานโครงการ

๑. แผนงานด้านการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๑) โครงการเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกัก และระบบส่งน้ำ/ระบบกระจายน้ำเพื่อสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรและแก้ไขปัญหาพื้นที่น้ำท่วมน้ำแล้ง

(๒) โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ

๒. แผนงานส่งเสริมการปลูกป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียว และอุตสาหกรรมเกษตรสาขาป่าไม้ เชื่อมโยง ๔ จังหวัด

(๑) โครงการปลูกป่าเพื่อพลังงานทดแทนและอุตสาหกรรมเกษตรสาขาป่าไม้เชื่อมโยง ๔ จังหวัด

๓. แผนงานพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของเกษตรกร และเพิ่มผลิตภาพแรงงานเกษตร

(๑) โครงการส่งเสริมงานวิจัยการผลิต การแปรรูปคุณภาพสูงในสินค้าเกษตรเป้าหมายสู่เกษตรกรผู้ประกอบการเชิงพาณิชย์

(๒) โครงการเพิ่มศักยภาพเกษตรกรเพื่อเป็นผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรม

(๓) โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer และ Young Smart Farmer และ อาสาสมัคร เกษตร) ในการสร้างองค์ความรู้และความคิดเชิงสร้างสรรค์

(๔) โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด

(๕) โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรลุ่มน้ำชีอย่างยั่งยืน

(๖) โครงการเพิ่มทักษะ การบริหารจัดการ และเทคโนโลยี เครื่องจักรกลเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานเกษตร

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ภายใต้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมศักยภาพ บริบทของการพัฒนาที่ผ่านมาและในอนาคต รวมทั้งสภาพของปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยมียุทธศาสตร์ของการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ดังนี้

วิสัยทัศน์

“นวัตกรรมนำเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ศูนย์กลางระบบโลจิสติกส์และระบบราง เชื่อมโยงการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน”

เป้าหมายประสงค์

เพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์และการพัฒนากลุ่มจังหวัดที่พึงปรารถนาในระยะยาว ๕ ปี จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนากลุ่มจังหวัดไว้ ดังนี้

(๑) เป็นฐานการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนของประเทศ (ข้าว อ้อย มัน ลำปะหูลัง) ที่สามารถแปรรูปไปสู่อาหารและพลังงานทดแทน

(๒) เป็นแหล่งผลิตข้าวเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) คือข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ และข้าวเหนียวเขาวง

(๓) มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่

(๔) เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เช่น อาหาร และเครื่องสำอาง เป็นต้น

(๕) มีประชากรวัยแรงงานเพียงพอและเป็นแหล่งผลิตแรงงานเป็นที่ยอมรับของ ผู้ประกอบการ ทั่วไป .

(๖) มีที่ตั้งได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ สามารถเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

(๗) มีความพร้อมด้านปัจจัยเพื่อรองรับการลงทุน เช่น การเป็นศูนย์กลางการศึกษา ศูนย์บริการ ทางการแพทย์และสาธารณสุข และมีศูนย์ราชการระดับภาค การเงินและธุรกิจ

(๘) แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดียุคก่อนประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

(๙) การผลิตสินค้าและบริการที่เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ และการศึกษาที่ได้มาตรฐาน

(๑๐) สินค้าเกษตรหลากหลาย เป็นโอกาสในการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเกษตรมากขึ้น

(๑๑) มีโรงงานขนาดใหญ่แปรรูปพืชเศรษฐกิจหลักจำนวนมาก

(๑๒) ผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เช่น ข้าวหอมมะลิ พุงกุลา ร้องไห้, ข้าวเหนียวเขาวงกตสินธุ์, ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์และผ้าไหมมัดหมี่ชนบท

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ ที่ ๑ เพิ่มศักยภาพการผลิตการเกษตร และอุตสาหกรรม การเกษตร ให้ สามารถ แข่งขันได้ อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน ด้านการค้า การบริการระบบโลจิสติกส์ ระบบราง และอุตสาหกรรม อากาศยาน

ยุทธศาสตร์ ที่ ๓ การเพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด

แผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ดในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

แผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้จัดทำบนพื้นฐานของ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับ ชาติวันออกเฉียงเหนือ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งการนำผลการ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไป ปัญหาและความต้องการของประชาชน ตลอดจนการประเมินผลการพัฒนาที่ ผ่านมาศักยภาพการพัฒนาในปัจจุบัน และโอกาสในการพัฒนาในอนาคตของจังหวัด โดยนำมาวิเคราะห์จุด แข็ง จุดอ่อน โอกาสในการพัฒนาในอนาคตของจังหวัด โดยนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค มาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับปี ๒๕๖๖ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

๑) เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด (ระยะ ๕ ปี)

“ร้อยเอ็ดเมืองเกษตรอัจฉริยะ ท่องเที่ยวสร้างสรรค์ วัฒนธรรมสร้างมูลค่า สังคมพัฒนาอย่างยั่งยืน”

๒) พันธกิจ

๑. ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มุ่งสู่เมืองอัจฉริยะ
๒. ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและข้าวหอมมะลิ เพื่อสร้างมูลค่า
๓. พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน ด้านการบริการ การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน
๔. พัฒนาคอนให้มีคุณภาพ สร้างโอกาส สร้างอาชีพ รายได้ หลุดพ้นความยากจน
๕. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพ
๖. สร้างความมั่นคงภายในและส่งเสริมการให้บริการภาครัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๒.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

๑. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) เพิ่มขึ้น
๒. ประชาชนมีสุขภาพที่ดี หลุดพ้นความยากจน พึ่งตนเองได้

๒.๒ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑

๑) ประเด็นการพัฒนา

พัฒนาและส่งเสริมการเกษตรแบบอัจฉริยะ และอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร สู่อุตสาหกรรมมูลค่าสูง

๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อปรับโครงสร้างการผลิต ในพืชและสัตว์เศรษฐกิจ สู่อุตสาหกรรมอัจฉริยะ และสร้างผลผลิตมูลค่าสูง
๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมภาคครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพ สามารถแข่งขันได้
๓. เพื่อลดการทำเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสม และปรับสู่การทำเกษตรทางเลือกที่มีมูลค่าสูงและเหมาะสม
๔. เพื่อเพิ่มรายได้ GPP ภาคเกษตรต่อสัดส่วน GPP จังหวัดให้สูงขึ้น

๓) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. สัดส่วน GPP ภาคเกษตร ต่อ GPP จังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓
๒. อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรเป้าหมายเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕
๓. จำนวนเกษตรกรที่ทำการเกษตร แบบ Smart Farm เพิ่มขึ้น ๒๐๐ แปลง/ฟาร์ม
๔. ร้อยละของครัวเรือนมีน้ำ เพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ

๔) แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรสู่เกษตรมูลค่าสูง และลดพื้นที่การทำเกษตรที่ไม่เหมาะสม ปรับสู่สินค้าชนิดใหม่ที่มีมูลค่าสูง เหมาะสมกับพื้นที่ และทิศทางของตลาด
๒. พัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farm) และต่อยอดสู่เกษตรชีวภาพตามแนวคิด BCG Model
๓. เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิ มุ่งสู่มาตรฐานเกษตร GAP อินทรีย์ และ GI ให้ครอบคลุม โดยนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้
๔. พัฒนาระบบนิเวศน์ปัจจัยการผลิต ทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ระบบฐานข้อมูลภาคเกษตรและน้ำ (Big data) ของจังหวัด เพื่อสนับสนุนการทำเกษตรแบบแม่นยำ
๕. พัฒนาและส่งเสริมห่วงโซ่อุปทานให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษข้าวหอมมะลิมูลค่าสูง อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรและอาหารของภูมิภาค

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒

๑) ประเด็นการพัฒนา

เสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน การบริการและการท่องเที่ยว

๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้อุตสาหกรรมครัวเรือน วิสาหกิจชุมชน SMEs อุตสาหกรรมแปรรูปมีขีดความสามารถทางการแข่งขัน และเกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น

๒. เพื่อยกระดับการบริการและการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมให้มีมาตรฐาน เป็นที่รู้จัก และดึงดูดนักท่องเที่ยว นำมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจของจังหวัด

๓. เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม เพิ่มประสิทธิภาพโลจิสติกส์ ทั้งระบบของ จังหวัดเพื่อเชื่อมโยงกับระบบราง อุตสาหกรรมอากาศยาน เชื่อมภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการค้า การลงทุน การบริการและการท่องเที่ยว

๔. เพื่อเพิ่มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดให้เป็นไปในอัตราเดียวกับการขยายตัวของภูมิภาค และของประเทศ

๓) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕

๒. อัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมนอกภาคการเกษตรของจังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕

๓. มูลค่าการลงทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒

๔) แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมครัวเรือน วิสาหกิจชุมชน และ SMEs ให้มีขีดความสามารถทางการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่

๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว การค้า และการลงทุน

๓. ส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งยกระดับวัฒนธรรมพื้นถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๔. พัฒนาคู่ค้าพันธมิตรพื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชนให้เติบโตยิ่งขึ้น

๕. พัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลายทั้งออนไลน์และออฟไลน์เพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓

๑) ประเด็นการพัฒนา

พัฒนาคนทุกช่วงวัยและระบบนิเวศสนับสนุน (Ecosystem) เพื่อลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาศักยภาพ เป็นคนดี มีคุณภาพ มีความรู้ มีทักษะ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย

๒. เพื่อส่งเสริมและยกระดับอาชีพและรายได้ภาคครัวเรือนให้สูงขึ้น

๓. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพมั่นคง สุขภาพดี

๔. เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์

๕. เพื่อสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

๓) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. คนยากจนตาม TPMAP ของจังหวัดลดลง ร้อยละ ๒๕ ต่อปี

๒. ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของคนในจังหวัดร้อยเอ็ดลดลง ๐.๐๒

๓. อัตราผู้ป่วยและตายด้วยโรคมะเร็งท่อน้ำดีลดลง ร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๔. ผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒ ต่อปี

๕. คุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่ากลางของระดับประเทศภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

๔) แนวทางการพัฒนา

๑. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะคนจนตาม TPMAP เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้วยแนวคิดโมเดล smart tambon ให้เกิดการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบตรงจุด และยั่งยืน

๒. พัฒนาทักษะและยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้มีความพร้อมต่อการปรับโครงสร้างการผลิต และสอดคล้องกับทิศทางการตลาดแรงงาน ให้มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น

๓. พัฒนาระบบป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เพื่อลดอัตราผู้ป่วยและตาย

๔. ยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ และจัดสวัสดิการให้เท่าเทียม ทัวถึง ตามความเหมาะสมทุกช่วงวัย เพื่อเตรียมความพร้อมกำลังคนให้มีทักษะที่เหมาะสมสอดคล้องกับโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ และสามารถแข่งขันได้

๕. สร้างสังคมคุณธรรมตามหลักร้อยเอ็ดเมืองคนดีวิถีพุทธ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔

๑) ประเด็นการพัฒนา

เสริมสร้างความสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และระบบเศรษฐกิจแบบ BCG อย่างยั่งยืน

๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่ออนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ให้มีความยั่งยืน และมีสมดุล

๒. เพื่อฟื้นฟูและสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

๓. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการสร้างโอกาสให้กับประชาชนทุกภาคส่วนเข้าถึงทรัพยากรน้ำได้อย่างเหมาะสม ป้องกันการเกิดอุทกภัยและภัยแล้งอย่างยั่งยืน

๔. เพื่อให้ขยะมูลฝอยของจังหวัดร้อยเอ็ดทั้งระบบได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นจังหวัดสะอาด

๕. เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒ ต่อปี

๒. ประชาชนมีน้ำอุปโภคและบริโภคที่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ ร้อยละ ๑๐๐

๓. สัดส่วนของปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ร้อยละ ๗๕

๔. ได้รับการประกาศให้เป็นจังหวัดสะอาดภายในปี ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ความเสียหายอุทกภัยและภัยแล้งลดลง ร้อยละ ๒๐ ต่อปี

๔) แนวทางการพัฒนา

๑. อนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดร้อยเอ็ดให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

๒. บริหารจัดการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี การนำยุทธศาสตร์ BCG Model มาใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

๓. เพิ่มสมรรถนะและประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำในพื้นที่แล้งและท่วมซ้ำซาก

๔. บริหารจัดการแก้ไขปัญหาขยะอย่างเป็นระบบและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อมุ่งสู่การเป็นจังหวัดสะอาด

๕. ส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าทางการผลิตภาคเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕

๑) ประเด็นการพัฒนา

เสริมสร้างความมั่นคงภายใน และยกระดับการบริหารจัดการภาครัฐให้มีสมรรถนะสูง

๒) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

๒. เพื่อให้ภาครัฐเกิดการพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลเต็มรูปแบบ

๓. เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลภาครัฐ (Big Data) แบบบูรณาการ เพื่อการอำนวยความสะดวกต่อการบริการและแก้ไขปัญหาให้ประชาชน และมีสมรรถนะสูง

๔. เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมในคดี ๔ กลุ่ม จับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

๓) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๑. จังหวัดร้อยเอ็ดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านการประเมินและมีค่าคะแนน ITA ระดับประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐

๒. จังหวัดมีการพัฒนาระบบราชการ ๔.๐ (PMQA ๔.๐) ให้อยู่ในระดับก้าวหน้า ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

๓. ร้อยละของจำนวนคดีอาชญากรรมในคดี ๔ กลุ่ม จับกุมผู้กระทำความผิด ร้อยละ ๘๕

๔. จำนวนหมู่บ้านสีขาวปลอดภัยเสพติดเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙๕

๕. เรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ได้รับการดำเนินการแก้ไขไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๘

๔) แนวทางการพัฒนา

๑. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดอง สมานฉันท์

๒. เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสาธารณสุข

๓. ส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารราชการภายใต้หลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

๔. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ระบบราชการอัจฉริยะ (Smart Governance) และจังหวัดดิจิทัลเต็มรูปแบบ

๕. พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐให้บริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ -๒๕๗๐)

วิสัยทัศน์

“เป็นท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมการจัดทำบริการสาธารณะให้ได้ประสิทธิภาพ เพื่อสร้างโอกาส สร้างอาชีพ รายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคง

๒. ส่งเสริมการสร้างภูมิคุ้มกันให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประสานพลังทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาจากภายในท้องถิ่น

เป้าประสงค์รวม

๑. ท้องถิ่นมีความมั่นคง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
๒. ประโยชน์สุขของประชาชนอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์

- ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๑ พัฒนาการโครงสร้างพื้นฐาน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๓ พัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๔ สร้างเสริมสมรรถนะประชาชนและพลังทางสังคม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

เป้าประสงค์

๑. เป็นท้องถิ่น มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ได้มาตรฐานเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น (จำนวน ๒๐๓ แห่ง/ปี)
๒. จำนวนชลประทานเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น (จำนวน ๒๐ แห่ง/ปี)
๓. จำนวนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟู (จำนวน ๒๐ แห่ง/ปี)
๔. จำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเพิ่มขึ้นอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น (จำนวน ๕ แห่ง/ปี)

กลยุทธ์

๑. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน
๒. พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บ พัฒนาชลประทาน และเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
๓. พัฒนาด้านผังเมือง การควบคุมอาคาร กำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔. บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อให้มีระบบนิเวศที่เหมาะสม โดยมีการบูรณาการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างควมตระหนักและการเรียนรู้ของประชาชนในการฟื้นฟู ปลูกป่าและป้องกันการบุกรุกป่าต้นน้ำ พื้นที่ลุ่มน้ำ และป้องกันการชะล้างของดิน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคม

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนมีคุณภาพ มีงานทำ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ
๒. ชุมชนในท้องถิ่นเป็นสังคมที่เข้มแข็ง สมานฉันท์ เกื้อกูล เอื้ออาทรต่อกัน

ตัวชี้วัด

๑. เด็ก/นักเรียน และเยาวชน ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ ๑๐๐)
๒. ประชาชนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำรงชีวิต (ร้อยละ ๘๕)
๓. แรงงานได้พัฒนาสู่แรงงานมีฝีมือ (ร้อยละ ๕๐)
๔. ประชาชนเข้าถึงสวัสดิการด้านสาธารณสุขของรัฐ (ร้อยละ ๘๐)

กลยุทธ์

๑. พัฒนาคมนทุกช่วงวัย สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยกย่องคุณภาพการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งสืบทอดองค์ความรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. พัฒนาประชาชนในจังหวัดให้มีครอบครัวอบอุ่นดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกอบอาชีพ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มลดต้นทุนให้กับสินค้าและบริการ สนับสนุนชุมชนต้นแบบ

๓. พัฒนาศักยภาพแรงงานทั้งแรงงานในระบบ และแรงงานนอกระบบ แรงงานวิสาหกิจชุมชน ไปสู่แรงงานที่มีความรู้ มีฝีมือ ความเชี่ยวชาญ

๔. พัฒนาสวัสดิการสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะและสภาพแวดล้อม การป้องกันและระงับการระบาดของโรคติดต่อ ป้องกันปัญหาจากยาเสพติด ส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของประชาชน และการเข้าถึงการรักษาของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและประชาชนทั่วไป

๕. พัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส

๖. ยกย่องสถานพยาบาลชุมชนในพื้นที่ห่างไกลให้ได้มาตรฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๓ พัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

เป้าประสงค์

๑. ประชาชนหลุดพ้นปัญหาความยากจน
๒. สินค้าการเกษตรของท้องถิ่นมีการเพิ่มมูลค่ามากขึ้น

ตัวชี้วัด

๑. มูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๕ ต่อปี)
๒. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่สร้างขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น (จำนวน ๒๐ แห่ง/ปี)
๓. มูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การบริการ การผลิต การค้าเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๕ ต่อปี)
๔. จำนวนนวัตกรรมทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น (จำนวน ๕ โครงการ/ปี)

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน และมุ่งเน้นให้เกิดการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นพื้นที่เป้าหมายทางการท่องเที่ยว การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ การบริการ การผลิต การค้า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการของจังหวัด

๓. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลทางการเกษตร ผลิตผลของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ การลดต้นทุนการผลิต และการใช้พลังงานทดแทน

๔. พัฒนากระบวนการผลิตและส่งเสริมการแปรรูปสินค้าการเกษตรด้วยนวัตกรรม ให้เป็นเกษตรปลอดภัย สู่มาตรฐานสากลเกษตรอินทรีย์ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๕. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างเสริมสมรรถนะประชาชนและพลังทางสังคม

เป้าประสงค์

๑. ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น
๒. ท้องถิ่นมีการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนประชาชนที่มีความสำนึกพลเมืองเพิ่มขึ้น (จำนวน ๑๒,๐๐๐ คน/ปี)
๒. การมีส่วนร่วมของพลเมืองในโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐๐)
๓. การตอบสนองความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐๐)

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมประชาธิปไตย สนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยภาคพลเมือง การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน คำนึงถึงหลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม และมีคุณธรรมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมทุกกระบวนการของประชาชน เพื่อแก้ปัญหา การปฏิรูป และการพัฒนาท้องถิ่นในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง

๓. บริหารแบบบูรณาการ และแบบประชารัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

๔. การสร้างความสงบ ความผาสุก ความมั่นคงในชีวิต อำนวยความยุติธรรม การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การสร้างโอกาสในการเข้าถึงหรือได้รับสิทธิและสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๕. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

๖. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาครัฐ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เสมอภาคและเป็นธรรม

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาหรือกลยุทธ์ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนาเทศบาลตำบลดอกไม้

๒.๑ วิสัยทัศน์การพัฒนา

วิสัยทัศน์

“ท้องถิ่นน่าอยู่ เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วม สืบสานอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น สาธารณสุขเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดีถ้วนหน้า”

พันธกิจ

๑. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และสาธารณูปโภคพื้นฐานและสาธารณูปการต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
๒. ส่งเสริมการศึกษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาของท้องถิ่น
๓. ส่งเสริมสาธารณสุขให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์
๔. ส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
๕. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
๖. จัดสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์
๗. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารการจัดการ
๘. สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมของการพัฒนา
๙. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชน ตลอดจนกิจการตามนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการกระจายอำนาจ กำหนด

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

๑. การคมนาคม การระบายน้ำ การสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ มีความสะดวก
๒. ประชาชนได้รับการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรม
๓. อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้คงอยู่กับท้องถิ่น
๔. ประชาชนมีสุขภาพ ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ดีถ้วนหน้า
๕. มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่กับท้องถิ่นต่อไป
๖. ประชาชนมีอาชีพมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
๗. ส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือสงเคราะห์ เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการผู้ติดเชื่อเออดส์ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและผู้ประสบสาธารณภัยต่าง ๆ
๘. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการอย่างต่อเนื่องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชน หน่วยงานต่าง ๆ และอื่นๆ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนาตลอดจนการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการกระจายอำนาจ กำหนด

๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๒.๒.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๒.๒.๒ ด้านการศึกษา

๒.๒.๓ ด้านสังคม

๒.๒.๔ ด้านเศรษฐกิจ

๒.๒.๕ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๒.๖ ด้านการเมือง และการบริหาร

๒.๓ แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๑ แนวทางการพัฒนา ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุง ซ่อมแซม รักษาถนน ท่อระบายน้ำ รางระบายน้ำ และทางระบายน้ำ

๑.๒ แนวทางการพัฒนา จัดให้มีและบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบำรุงรักษาสาธารณูปการแก่ประชาชนในท้องถิ่น

๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา

๒.๑ แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของเด็กเล็ก นักเรียน และเยาวชน

๒.๒ แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในท้องถิ่นและการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสาร แก่ประชาชน

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม

๓.๑ แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้คงอยู่กับท้องถิ่น

๓.๒ แนวทางการพัฒนา การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและผู้ประสบภัยต่าง ๆ

๓.๓ แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมสุขภาพ

๓.๔ แนวทางการพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อและโรคระบาด

๓.๕ แนวทางการพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

๓.๖ แนวทางการพัฒนา การสร้างความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

๔.๑ แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจของชุมชน

๔.๒ แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจ

๔.๓ แนวทางการพัฒนา การพัฒนาฝีมือแรงงานและ ส่งเสริมการประกอบอาชีพ

๔.๔ แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรและการพัฒนาแหล่งน้ำ

๕) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

๕.๑ แนวทางการพัฒนา ฟื้นฟู แหล่งน้ำ ป่าไม้และอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม

๕.๒ แนวทางการพัฒนา การรักษาความสะอาด เรียบร้อยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล

๕.๓ แนวทางการพัฒนา การพัฒนาผังเมืองสีเขียวและการดูแลที่สาธารณะประโยชน์

๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร

๖.๑ แนวทางการพัฒนา การบริหารท้องถิ่นตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๖.๒ แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร

๖.๓ แนวทางการพัฒนา พัฒนาประสิทธิภาพและ ศักยภาพการบริหารจัดการองค์กร

๖.๔ แนวทางการพัฒนา การพัฒนาการจัดทำระบบแผนที่ภาษีและเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงาน

๖.๕ แนวทางการพัฒนา ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๖.๖ แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆทั้งในและนอกท้องถิ่น

๖.๗ แนวทางการพัฒนา การจัดงานรัฐพิธี ราชพิธี การสนองนโยบายรัฐบาล ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ

๒.๔ จุดยืนทางยุทธศาสตร์

๑) การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่มีความเข้มแข็ง โดยได้รับบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ

๒) การพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเอง

๔) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีอย่างยั่งยืน

๕) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๕ แผนงาน

๑) แผนงานบริหารงานงานทั่วไป

๒) แผนงานการรักษาความสงบภายใน

๓) แผนงานการศึกษา

๔) แผนงานสาธารณสุข

๕) แผนงานสังคมสงเคราะห์

๖) แผนงานเคหะและชุมชน

๗) แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๘) แผนงานการศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ

๙) แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา

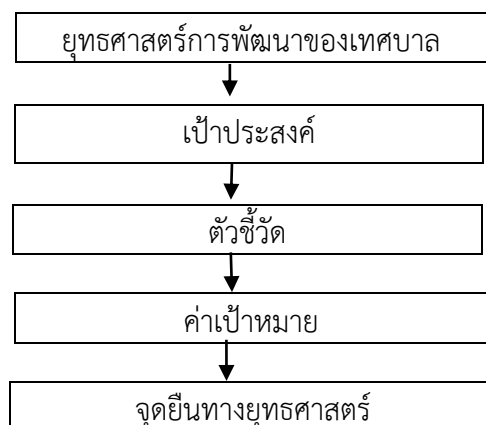
๑๐) แผนงานการเกษตร

๑๑) แผนงานการพาณิชย์

๑๒) แผนงานงบกลาง

๒.๕ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปีของเทศบาลมีความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม ดังนี้

๓. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปีของเทศบาลได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และ Trend ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. จุดแข็ง (Strength)

๑.๑ เทศบาลตำบลดอกไม้ มีพื้นที่ ๓๐,๖๒๕ ไร่ การตั้งบ้านเรือนจะอยู่เป็นชุมชนใหญ่และพื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับการปลูกข้าว

๑.๒ เทศบาลตำบลดอกไม้มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สามารถปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวน ๒ แห่ง คือ วังอีชีว หมู่ที่ ๘ และเลิงขี้ตุ่น หมู่ที่ ๕,๖,๑๒,๑๔

๑.๓ ตำบลดอกไม้ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รักความสงบและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นไว้

๑.๔ การคมนาคมสะดวก

๒. จุดอ่อน (Weakens)

๒.๑ ตำบลดอกไม้มักประสบปัญหาภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม) เกือบทุกปี เนื่องจากเป็นพื้นที่ผ่านของลำน้ำเสียวน้อย โดยเฉพาะหมู่ที่ ๑๔

๒.๒ สภาพเส้นทางหรือผิวจราจรของถนนในเขตตำบลดอกไม้ ยังเป็นถนนลูกรังมีสภาพชำรุดเป็นหลุม เป็นบ่อ ไม่สะดวกในการขนส่งผลผลิตและการสัญจรไปมา

๒.๓ ระดับการศึกษา มีสถานศึกษาในระบบโรงเรียน ๕ แห่ง เป็นระดับประถมศึกษา และเมื่อต่อระดับมัธยมศึกษา จะมีปัญหาตั้งครุภัณฑ์ในวัยเรียน

๒.๔ ตำบลดอกไม้ ประสบปัญหาในเรื่องการเพาะปลูกอันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ คือ ระบบการจัดการบริการน้ำไม่เพียงพอ ประกอบแหล่งน้ำต้นทุนที่มีอยู่ไม่สามารถผันน้ำมาใช้ในการเพาะปลูกพืชของเกษตรกรอย่างเพียงพอและทั่วถึงจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรไม่สามารถที่จะเพิ่มผลผลิตภาคการเกษตรได้อย่างดีพอ เนื่องจากการเพาะปลูกเกษตรกรจะอาศัยพึ่งพิงน้ำฝนเป็นหลัก

๒.๕ ตำบลดอกไม้มีประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพาะปลูกข้าว ซึ่งผลผลิตดังกล่าวยังมีปัญหาในเรื่องของราคาที่ย่ำแย่และไม่แน่นอน ประกอบสภาพปัญหาภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วมและภัยแล้ง เป็นตัวทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตและมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยส่วนรวม

๒.๖ เกษตรกรส่วนหนึ่งยังนิยมใช้สารเคมีในการปลูกพืชโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความไม่รู้ หรือการขาดจิตสำนึกต่อผู้บริโภค ถึงแม้ทางราชการพยายามที่จะรณรงค์และปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรหันมาใช้สารอินทรีย์มากขึ้น ทั้งปุ๋ยอินทรีย์และสารสกัดชีวภาพแต่ก็สามารถทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

๒.๗ มีปัญหายาเสพติดในท้องถิ่น

๓. โอกาส (Opportunity)

๓.๑ นโยบายสนับสนุนสินค้า OTOP ของรัฐบาลได้เป็นตัวเร่งและกระตุ้น ก่อให้เกิดการลงทุน และมีการหมุนเวียนรายได้ของประชาชน

๓.๒ ปัจจุบันกระแสตื่นตัวในเรื่องสิ่งแวดล้อมและอาหารปลอดภัยอยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป ทำให้สามารถพัฒนาและขยายพื้นที่การผลิตที่มีศักยภาพในการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์ได้อีกเป็นจำนวนมาก

๔. อุปสรรค (Treat)

๔.๑ ปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ภัยแล้ง

๔.๒ ปัญหางบประมาณในการดำเนินการ

๔.๓ ปัญหาบุคลากรในการดำเนินการมีประสบการณ์และความชำนาญไม่พอ

๕. ข้อจำกัด (T : Threat)

มีปัญหาแนวเขตการปกครองระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลนาใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลสระคู องค์การบริหารส่วนตำบลหัวโทน เทศบาลตำบลหินกอง

๕.๑ ปัจจุบันเทศบาลตำบลดอกไม้ เป็นเทศบาลตำบลขนาดกลาง มีงบประมาณจำกัดเมื่อเทียบกับภารกิจหน้าที่ต่างๆ ตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามกฎหมายอื่นตามภารกิจถ่ายโอนฯ ตามนโยบายท้องถิ่น นโยบายจังหวัดและนโยบายรัฐบาล

๕.๒ งบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลาง ไม่เพียงพอในการบริหารงาน

๕.๓ กฎหมายและระเบียบต่างๆ ในการปฏิบัติงานทำให้ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน

๕.๔ การถ่ายโอนภารกิจต่างๆ ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้การปฏิบัติงาน เกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๕.๕ การพัฒนาบางด้านต้องเป็นไปตามกฎหมาย จึงไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ ต้องอาศัยความเสียสละของชุมชนเท่านั้น ซึ่งบางครั้งก็ทำได้ยาก

๖. การสรุปสถานการณ์พัฒนา (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

เทศบาลตำบลดอกไม้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพ เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยเทศบาลได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๖.๑ ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามประเด็น การพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
๑. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ - การผลิตและผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ -ราคาผลผลิตตกต่ำ -น้ำท่วม ฟ้าผ่า -กลุ่มอาชีพมีรายได้น้อย	- ต้นทุนในการผลิตพืชผลทางการเกษตรสูง เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และมีการใช้ปุ๋ยเกษตรอินทรีย์ชีวภาพน้อย - เกษตรกรขาดความรู้ด้านการผลิต -การรวมกลุ่มของเกษตรกรไม่เข้มแข็ง -ผลผลิตคุณภาพไม่ดี -ไม่มีตลาดกลางรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร - ขาดการสนับสนุนด้านเงินทุน -ขาดการบริหารจัดการองค์กรที่ดีไม่นำเงินจากกองทุนไปใช้ตามเป้าหมาย

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
<p>๒. ปัญหาด้านสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการเคลื่อนย้ายแรงงานสูง - ปัญหาเยาวชนหรือวัยรุ่น - ค่านิยมวัฒนธรรมชาวตะวันตก <p>๓. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคมนาคมไม่สะดวก - เอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน - ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรและภายในหมู่บ้าน - โทรศัพท์สาธารณะมีน้อย - ระบบระบายน้ำ <p>๔. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - น้ำอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอ - แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ <p>๕. ปัญหาด้านสาธารณสุข</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ - สุขภาพอนามัยของบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - หลังฤดูเก็บเกี่ยวประชาชนไม่มีอาชีพเสริม ทำให้เกิดการว่างงานและต้องทิ้งถิ่นฐานไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่เกิดขึ้นทุกหมู่บ้าน - ขาดกิจกรรม กระทำร่วมกัน - ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ - มีการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน - ถนนภายในหมู่บ้านเป็นหลุม เป็นบ่อ - ไม่มีถนนเข้าพื้นที่การเกษตรทุกหมู่บ้าน - ไม่มีสะพานข้ามลำคลอง - ราษฎรไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน - ไม่มีไฟฟ้าใช้เพื่อทำการเกษตรในไร่นารวมทั้งมีการขยายบ้านออกไปทำให้ไม่มีไฟฟ้าและไฟฟ้าสาธารณะส่องสว่างภายในหมู่บ้านไม่เพียงพอ - โทรศัพท์สาธารณะในหมู่บ้านมีน้อยและชำรุด - มีน้ำท่วมขัง เนื่องจากไม่มีระบบระบายน้ำที่ดี เกิดขึ้นทุกหมู่บ้าน - บ่อบาดาลชำรุด - แหล่งน้ำตามธรรมชาติตื้นเขิน - ไม่มีคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร - ขาดบ่อบาดาลเพื่อใช้ทำการเกษตรทุกหมู่บ้าน - ประชาชนในพื้นที่ป่วยเป็นไข้เลือดออก โรคเอดส์ เนื่องจากขาดความเข้าใจในการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรคในชุมชนเกิดขึ้นทุกหมู่บ้าน - ประชาชนขาดความรู้ด้านโภชนาการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ - ประชาชนไม่ค่อยใส่ใจในเรื่องสุขภาพขาดการออกกำลังกาย

ชื่อปัญหา	สภาพปัญหา
<p>๖. ปัญหาด้านการเมืองการบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง การบริการสาธารณะ - การบริหารจัดการภายในองค์กร - ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยและการดำเนินงานรัฐ ไม่เพียงพอ <p>- อาคารสำนักงานคับแคบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ - ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การพัฒนาการปกครองและการสาธารณะเกิดขึ้นทุกหมู่บ้าน - บุคลากรในองค์กรยังขาดความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ - ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยยังยึดถือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในระบบอุปถัมภ์ รวมทั้งการขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐเกิดขึ้นเกือบทุกหมู่บ้าน - ปัญหาอาคารสำนักงานคับแคบ ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน
<p>๗. ปัญหาทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการศึกษาต่ำ - การสนับสนุนงานประเพณีท้องถิ่นน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา ปริญญา มีน้อย เนื่องจากฐานะยากจน - การจัดงานประเพณีท้องถิ่น ไม่พร้อมกันและไม่ต่อเนื่องทุกปี
<p>๘. ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ - การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวเขตที่สาธารณประโยชน์ไม่ชัดเจน - ประชาชนขาดจิตสำนึกในการรักษาที่สาธารณประโยชน์ - ประชาชนขาดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ทั้งขยะมูลฝอยไม่เป็นที่เป็นทาง - ไม่มีสถานที่ทิ้งขยะและเตาเผาขยะ

๖.๒ การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

เทศบาลตำบลดอกไม้ มีทิศทางการพัฒนาตำบล ตามปัญหาความต้องการด้านต่าง ๆ ของประชาชน ดังนี้

๑. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เนื่องจากปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน ซึ่งรัฐบาลให้การสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างสะดวกและทั่วถึง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามตรวจสอบผลการพัฒนา เช่น การก่อสร้างถนน ปรับปรุงระบบประปา ขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ เป็นต้น

๒. การพัฒนาคนและสังคม

เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาการบริการสังคมการประกอบอาชีพมีการพัฒนาศักยภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา สามารถดำรงอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมในทุกระดับตลอดจนมีครอบครัวที่อบอุ่น มีชุมชนที่เข้มแข็ง มีการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และหน่วยงานของรัฐ

๓. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

เพื่อให้ประชาชนมีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง มีอาชีพที่มั่นคง โดยเน้นความสำคัญให้เกิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรเป็นหลัก ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพด้านหัตถกรรมและอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร

๔. การพัฒนาแหล่งน้ำ

เพื่อให้ราษฎรมีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอตลอดปี โดยขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่ตื้นเขิน ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ ขุดเจาะบ่อบาดาล เพื่อการเกษตร จัดหาภาชนะเก็บน้ำ ก่อสร้างประปาหมู่บ้าน จัดให้มีคลองส่งน้ำหรือระบบชลประทาน

๕. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

เพื่อให้ชุมชนในตำบลดอกไม้ เป็นเมืองน่าอยู่ ปลอดภัยมีการจัดการขยะมูลฝอย ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์โดยเฉพาะทรัพยากรน้ำ ดิน และป่าไม้ มีการอนุรักษ์ป่าไม้ และแหล่งน้ำธรรมชาติ มีสวนสาธารณะในชุมชน

๖. การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร

เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในรูปประชาคม รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบลดอกไม้